

СОЛИҚ ва БОЖЖОНА ХАБАРЛАРИ

1994 йил январдан чиқа бошлаган, ҳафтада бир марта чоп этилади

№ 27 (1299) • 2019 йил 2 июль

ISSN 2010-524X

УШБУ СОНДА

Имтиёзли ва имтиёзсиз ҳажмларга доир давр харажатлари

2-бет

ЯСТни тўлашга ўтиш учун қандай муддатлар белгиланган?

3-бет

Тайёр маҳсулотнинг АВ таркибига ўтказилиши реализация қилишми?

4-бет

ҚҚС: ҳисоблаб чиқариш, ҳисоб ва ҳисоботда акс эттириш

5-8-бетлар

Қонун ҳужжатларида қандай янгиликлар бор?

9-12-бетлар

Божжона оморида сақлаш харажатлари қандай харажатлар?

13-бет

Ваколатли иқтисодий оператор бўлиш учун қайси мезонларга жавоб бериш керак?

15-бет

Божжона чегарасида ҳаракат жонланган. Назорат тизгинлари «кўйиб юборилган»

16-бет

✓ НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР БИЛАН ТАНИШТИРАМИЗ

ОНЛАЙН НКМга ЭГА ТАДБИРКОРЛАР УЧУН НАҚД ПУЛДА ҲИСОБ-КИТОБ СУММАСИ БЎЙИЧА ЧЕКЛОВЛАР ОЛИБ ТАШЛАНИШИ МУМКИН

ҚХТБТ порталида Президентнинг савдо ва хизмат кўрсатиш соҳасини янада эркинлаштириш ҳамда пул тушумлари устидан жамоат назоратини кучайтириш юзасидан қўшимча чора-тадбирлар тўғрисидаги Фармони лойиҳаси жойлаштирилган.

Эслатиб ўтамиз, Вазирлар Маҳкамасининг 2019 йил 21 февралдаги 150-сон қарорига мувофиқ, пойтахтда 1 июлга қадар фискал модулдан фойдаланган ҳолда онлайн НКМларни жорий этиш бўйича тажриба лойиҳаси низоҳасига этиши керак. Ҳозирча иштирок этиши ихтиёрий бўлган лойиҳа якуни бўйича онлайн НКМни кейинчалик қўлланилиши бўйича Вазирлар Маҳкамасига аниқ таклифлар киритишлари керак.

Ишлаб чиқилган лойиҳа билан савдо (хизмат кўрсатиш) шохобчаларида онлайн НКМ қаторида виртуал кассаларни жорий этиш таклиф этилаётир. Уларнинг ишлаш принципи онлайн НКМнинг ишлаши каби бўлиб, нақд пулда ва (ёки)

банк пластик карталари орқали амалга оширилган ҳисоб-китоблар тўғрисидаги маълумотларни солиқ органларига онлайн узатиб боришдан иборат.

Имтиёз ва преференциялар кимга берилади

2019 йил 1 сентябрдан бошлаб онлайн НКМ ёки виртуал кассадан тўлиқ фойдаланишга ўтган тадбиркорларга куйидаги имтиёз ва преференцияларни тақдим этиш таклиф этилмоқда:

биринчидан, амалдаги фискал хотирага эга бўлган НКМни ишлатиш мажбуриятини бекор қилиш;

иккинчидан, тадбиркорлик фаолиятини амалга ошириш доирасида товарлар (ишлар, хизматлар) сотиб олиш, хизматлар кўрсатиш ва ходимлар иш ҳақини (ЖШДС ва бошқа мажбурий тўловларни ушлаб қолган ҳолда) бериш мақсадлари учун кунлик нақд пул тушумини тўлиқ ўз ихтиёрида қолдиришга рухсат бериш;

учинчидан, кейинчалик сотиш мақсадида чекланмаган миқдорда нақд пулда товарлар сотиб олишга ҳамда нақд пулга сотиб олинган товарларнинг (бензин, дори-дармон ва бошқа акциз ости товарлар бундан мустасно) суммасидан қатъи назар ҳисобварақ-фактура ва харид чеки ёки аҳолидан харид қилинган ҳолларда маҳсулот сотиб олинганлигини тасдиқловчи ҳужжат асосида кириш қилишга рухсат бериш. *Эслатиб ўтамиз, ҳозир нақд пулда ҳисоб-китоб қилиш учун шартнома тузиш, НКМдан фойдаланиш, олинган нақд пулни инкасса қилиш зарур, битта шартнома бўйича сумма эса ЭКИХнинг 100 бараваридан ошмаслиги керак;*

2-бетда

✓ МАТБУОТ АНЖУМАНИ

ТАДБИРКОРГА ҲАМНАФАС БЎЛИБ...

Бугун божжона хизмати органлари тадбиркорларнинг ҳақиқий хомий-ҳамкорига айланган. Сўнгги вақтларда соҳада қабул қилинаётган ҳужжатлар асосан тадбиркорлик, ташқи иқтисодий фаолият учун қулай бизнес муҳитини яратишга қаратилганлиги билан аҳамиятли бўлмоқда.

Президент Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида бўлиб ўтган матбуот анжуманида ДБК раиси ўринбосари Б.Раҳимов журналистларга мавзу юзасидан бағафсил маълумотлар берди. Таъкидланганидек, давлат раҳбарининг «Божжона маъмуриятчилигини такомиллаштириш ва Ўзбекистон Республикаси Давлат божжона хизмати органлари фаолияти

самарадорлигини ошириш бўйича қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони (24.11.2018 йилдаги ПФ-5582-сон) давлат божжона хизмати органлари тизимидаги кенг кўламли ислохотларнинг янги даврини бошлаб берди. Фармонга биноан товар ва транспорт воситаларининг божжона назорати ва расмийлаштирувини амалга ошириш жараёнида 2018 йилнинг 1 декабрдан «сарик» ва

«қизил», 2019 йилнинг 1 мартидан эса «яшил» ва «қўқ» йўлақларни қўллашни назарда тутувчи «Хавфни бошқариш тизими» амалиётга тўлиқ татбиқ этилди.

2019 йил 1 февралдан бошлаб божжона амалиётларида илгари ўхшаши кузатилмаган янги институт – вако-

латли иқтисодий операторлар жорий қилинди. Яқинда эса республикамизда фаолият кўрсатиб келаётган 5 та тадбиркорлик субъекти мамлакатимиздаги илк ваколатли иқтисодий операторлар мақомига эга бўлди. Эндликда улар божжона операциялари ва божжона назо-

ратини амалга оширишдаги махсус соддалаштиришлардан фойдаланади.

Соҳага доир яна бир янгилик – 2019 йил 1 февралдан бошлаб ДБКнинг Тошкент вилояти ва Тошкент шаҳри бўйича бошқармалари ҳамда

15-бетда

ОНЛАЙН НКМга ЭГА ТАДБИРКОРЛАР УЧУН НАҚД ПУЛДА ҲИСОБ-КИТОБ СУММАСИ БЎЙИЧА ЧЕКЛОВЛАР ОЛИБ ТАШЛАНИШИ МУМКИН

1-бегда **←** **тўртинчидан**, кассир-операциячи томонидан назорат-касса дафтари юритиш ҳамда иш куни охирида ҳар бир НКМ бўйича кунлик ҳисоботни чиқариб олиш мажбуриятини бекор қилиш;

бешинчидан, 2020 йил 31 декабрга қадар ҳар бир касса учун онлайн НКМ харид қилиш, ўрнатиш ва ишга тушириш билан боғлиқ харажатларни фойда солиғи, ЯСТ ёки катъий белгиланган солиқ тўлови ҳисобидан, бироқ тўлов муддатида амалда бўлган ЭКИХнинг (базавий ҳисоблаш микдорининг) 10 бараваридан ошмаган микдорда қамайтириш ҳуқуқини тақдим этиш;

олтинчидан, виртуал касса дастурий маҳсулотининг базавий қисmini бепул бериш;

еттинчидан, соддалаштирилган шаклда солиқ тўловчининг шахсий кабинетда рўйхатга қўйиш орқали алкоғолли маҳсулотлар билан чакана савдо қилиш ва умумий овқатланиш жойларида сотиш ҳуқуқини бериш. Бу имконият белгиланган микдорда ойлик йиғимларни мунтазам тўлаш ҳамда онлайн НКМ ёки виртуал кассада фойдаланиш қондаларига қатъий амал қилган тақдирда юзга келади.

Бундан ташқари, табиий ва қайта ишланган чорвачилик, асаларичилик ва дехқончилик маҳсулотларини сотишдан олиннадиган даромадларни ЖШДСдан озод қилишда реализация қилинган маҳсулот унга ёки унинг оила аъзоларига ажратилган ер участкасида етиштирилганлигини тасдиқловчи ҳужжатни тақдим этиш тартиби бекор қилиниши кутилмоқда.

Чекларни рўйхатдан ўтказинг – соврин ютиб олинг ёки ЖШДСнинг бир қисmini қайтариб олинг

Жамоатчилик назоратини кучайтириш ва харидорларни рағбатлантириб бориш мақсадида, чеклардаги QR код ёки фискал белгилар асосида ютуқли ўйинлар ташкил қилиш кўзланган. Жисмоний шахслар чеклардаги QR код ёки фискал белгиларни ДСҚнинг мобил иловаси ёки расмий сайтида рўйхатдан ўтказиш орқали уларда иштирок этиши мумкин бўлади. Бунинг учун 2019 йил 1 октябрдан махсус жамғарма ташкил этилиб, унга савдо ва хизмат кўрсатиш, шу жумладан умумий овқатланиш кўрхоналаридан ундириладиган солиқ тўловлари (ҚҚС, фойда солиғи, ЯСТ) суммасининг 0,1%и йўналтирилади. Рўйхатдан ўтказилган чекларнинг жами суммаси йиллик даромадининг 50%идан юқори бўлган жисмоний шахсларга, даромад солиғининг 20%игача, лекин 1 календарь йили давомида МҲЭКМнинг 10 бараваридан ошмаган қисми қайтариб берилади.

Бундан ташқари, лойиха билан жисмоний шахсларнинг банк пластик карталари ёки чегирма (дисконт) карталарига оммавий оферта шартлари асосида ўтказилган бонуслар (пул, балл ва бошқа бирликлар) шаклидаги маблағларга (cashback) ЖШДС базаси сифатида қарамаслик тақлиф қилинмоқда.

Лойиха ўзгартирилиши, унга қўшимча киритилиши ёки рад этилиши мумкин.

Ленара ХИКМАТОВА, «Norma» МЧЖ эксперти.

? **Компаниямиз хорижий ҳамкор учун воситачи ҳисобланади (хизматлар экспорти). Унинг топшириғига кўра Бишкек шаҳрида меҳмонхона хизматларини кўрсатиш учун бошқа хорижий ҳамкор билан шартнома туздик (хизматлар импорти). Комитентнинг топшириғига кўра ЎзР ташқарисидоги меҳмонхонада янаш шартномасини тузган воситачи норезидент хизматларидан ҚҚС тўлайдими?**

ХИЗМАТЛАРНИ СОЛИҚСИЗ ИМПОРТ ҚИЛИШ

– Воситачилик шартномаси бўйича бир тараф (воситачи) иккинчи тарафнинг (комитент) топшириғи бўйича ўз номидан, бироқ комитент ҳисобидан бир ёки бир неча битимни ҳақ эвазига тузиш мажбуриятини олади. Воситачи томонидан учинчи шахс билан тузилган битим бўйича, гарчи битимда комитентнинг номи тилга олинган ёки у битимни бажариш бўйича учинчи шахс билан бевосита муносабатларга киришган бўлса ҳам, **воситачи ҳуқуқларга эга бўлади ва зиммасига мажбурият олади (ФҚнинг 832-моддаси).**

Шу тариха, воситачи комитентнинг маффаатларини кўзлаб норезидент хизматларини олиш учун шартнома тузса, улар Ўзбекистонда кўрсатилган бўлса, ушбу хизматлардан ҚҚС тўловчисига айланиши мумкин (*Солиқ кодексининг 202-моддаси 3-қисми 3-банди, 207-моддаси*). Бироқ сизнинг ҳолатда меҳмонхона хизматларини Бишкек шаҳридаги хорижий ҳамкор (учинчи шахс) кўрсатмоқда. Шу сабабли ушбу хизматларга Ўзбекистонда ҚҚС солинмайди.

ПУДРАТЧИЛАР УЧУН ИМТИЁЗЛАР

? **Умумбелгиланган солиқларни тўловчи хусусий корхона пишиқ гишт ишлаб чиқаради. Бундан ташқари, «Қишлоқ қурилиш инвест» ИК МЧЖ билан тузилган шартномага кўра қишлоқ жойларда фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида арзон уй-жойлар қураямиз.**

1. Президентнинг 21.10.2016 йилдаги ПҚ-2639-сон қарори 12-банди асосида фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида арзон уй-жойлар қуриш учун «Қишлоқ қурилиш инвест» ИК МЧЖга пишиқ гишт етказиб берганда ҳам турар жойларни қуриш ҳажмларидан фойда солиғи ва ҚҚСни тўлашдан озод этиш бўйича имтиёздан фойдаланишга ҳақлимизми?

2. Фойда солиғини ҳисоблаш чоғида корхонанинг имтиёзли ва имтиёзсиз ҳажмларига қирадиган давр харажатлари қандай ажратилади?

1 Президентнинг «2017–2021 йилларда қишлоқ жойларда янгиланган намунавий лойиҳалар бўйича арзон уй-жойлар қуриш дастури тўғрисида»ги қароридан (*21.10.2016 йилдаги ПҚ-2639-сон*) солиқ имтиёзлари назарда тутилган.

Ушбу Дастур доирасида қуйидагилар озод этилади:

- пудрат ташкилотлари 2020 йил 1 январгача ҚҚС тўлашдан ва 2022 йил 1 январгача солиқларни тўлашдан, ҚҚСдан ташқари – «Қишлоқ қурилиш инвест» ИК МЧЖ билан тузилган шартномалар бўйича фойдаланишга тайёр ҳолда топшириш шартларида уйлар қуриш бўйича ишлар ҳажмлари учун;
- қурилиш материаллари ишлаб чиқарувчи ташкилотлар – фойдаланишга тайёр ҳолда топ-

шириш шартларида уйлар қуриш учун «Қишлоқ қурилиш инвест» ИК МЧЖга ва «Қишлоқ қурилиш инвест» ИК МЧЖ билан шартномалар тузган бош пудрат ташкилотларига қурилиш материалларини реализация қилиш ҳажмлари учун (*ПҚ-2639-сон қарорнинг 12-банди*).

Бундай шартномани тузган бўлсангиз, уйларни қуриш ишлари ҳажми учун барча солиқлар: ҚҚС, фойда солиғи, ер қазридан фойдаланганлик учун солиқ (имтиёзли қурилишга етказиб берилган гишт учун ҳам ашё бўйича), сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ, мол-мулк солиғи, ер солиғи бўйича имтиёздан фойдаланишга ҳақлисиз.

2 Харажатларнинг қандай ажратилиши ҳисоб сиебатида қайд этилган бўлиши керак.

Ҳисоб сиебати – ҳўжалик юритувчи субъектнинг раҳбари бухгалтерия ҳисобини юритиш ва молиявий ҳисобот тузиш учун қабул қиладиган усулларнинг йиғмаси бўлиб, молиявий ҳисобот шу усулларнинг қондалари ва асосларига мувофиқ равишда тузилади. У ҳўжалик юритувчи субъект молиявий ҳисоботни тайёрлаш ва тузиш учун фойдаланадиган махсус тамойилларни, конвенцияларни, тартиб ва амалий ёндашувларни ифодалайди (*АВ томонидан 14.08.1998 йилда 474-сон билан рўйхатдан ўтказилган 1-сон БҲМС*).

Давр харажатлари учун мутаносиб усулдан фойдаланиш мумкин. Ёки аралаш усулдан қандайдир харажатларни бевосита усул билан, айталик, маъмурий харажатлар, банк хизматларига тўланадиган ҳақни эса мутаносиб усул билан ажратиш мумкин. Алоҳида-алоҳида ҳисоб юритишнинг умумий қондалари Солиқ кодексининг 42-моддасида қайд этилган.

Жавобларни «Norma» МЧЖ экспертлари тайёрладилар.

УШБУ СОНДА:

• НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУҶЖАТЛАР БИЛАН ТАНИШТИРАМИЗ

– Онлайн НКМга эга тадбиркорлар учун нақд пулда ҳисоб-китоб суммаси бўйича чекловлар олиб ташланиши мумкин **1-2-бетлар**

• БОЖХОНА

– Тадбиркорга ҳамнафас бўлиб...
– Илк ваколатли иктисодий операторлар маълум бўлди

– Мева-сабзавот: четга йўл олиб
– Хавфни бошқариш: «дарвозалар ланг очилган»
– 1 тоннадан зиёд «гиёҳ» йўқ қилинди **1, 15-16-бетлар**

• СОЛИҚ СОЛИШ

– Хизматларни солиқсиз импорт қилиш
– Пудратчилар учун имтиёзлар
– Тушумни кузатиб бориш
– Хизматлар экспортида ҚҚС
– Чегиримлайдиган харажатлар ҳисобга олинимайди
– ҚҚС қамайтирилди – ҳисобга олиш суммасини ҳам тузатинг **2-3-бетлар**

• АМАЛИЙ БУХГАЛТЕРИЯ

– Муассислар таркибининг ўзгариши: ҳисобда акс эттириш
– Активни ўтказиш
– Дори учун чекланган устама
– Касаллик варақаси бўйича нафақа: ҳисоб-китоб учун база

• САКЛАШ ХАРАЖАТЛАРИ

– БУХГАЛТЕРГА ТАВСИЯЛАР **4, 13-бетлар**
– Қўшилган қиймат солиғи ҳақида нималарни билиш лозим **5-8-бетлар**

• ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони
– «Қишлоқ ҳўжалигида ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида» (Қўчирма).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори
– «Кичик саноат зоналари фаолиятини мувофиқлаштириш ва бошқаришни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» (Қўчирма).

Идоравий меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлар:

– ЎзР молия вазирининг «Пенсия ишларини расмиёлаштириш ва юритиш тартиби ҳамда пенсия ҳужжатларининг шакллари ва уларни тўлдирish қондалари тўғрисидаги йўриқномага ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақидаги буйруғи»;
– ЎзР МБ Бошқаруви, МВ, ДСҚнинг «Ҳўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги йўриқномага ўзгартиришлар киритиш ҳақидаги қарори **9-12-бетлар**
• **ҲўЖАЛИК ЮРИТИШ АМАЛИЁТИ**
– Корхона кичик ҳам, катта ҳам эмас
– Бош бухгалтер: ўзимизникими ёки бегона?
– Солиқ органи ҳисоботни қабул қилмасе... **14-бет**

Тахрират аноним хатларга муносабат билдирмасликка ҳақли, лекин қонун ҳужжатларида белгилангандан ташқари ҳолларда респондентнинг хошияга кўра у ҳақидаги ахборотни учинчи шахсларга бермаслиги мумкин.

«СБХ» газетасида эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда қўлайтириш, тарқатишга фақат «NORMA davly nashrlari» МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

ТУШУМНИ КУЗАТИБ БОРИНГ

? Чакана савдо корхонаси 2019 йил 8 январда Тошкент шаҳрида рўйхатдан ўтказилган.

ЯСТ тўлашни танлаганимиз тўғрисидаги хабарномани кечроқ топширганамиз учун умумбелгиланган солиқларни тўлашимизга тўғри келди. 2019 йил 21 мартда 2019 йилнинг II чорагидан ЯСТ тўлашни танлаганимиз тўғрисида яна хабарномани топширдик.

2019 йилда умумбелгиланган солиқларни тўловчилар ЯСТни тўлашга ўтиши учун қандай муддатлар белгиланган?

– 2019 йилдан бошлаб янги тузилаётган юридик шахслар давлат рўйхатидан ўтказилган кундан эътиборан тадбиркорлик субъектини давлат рўйхатидан ўтказиш чоғида буни кўрсатиш орқали ЯСТни тўлаш тартибини танлаш ҳуқуқига эга (Солиқ кодексининг 351-моддаси 3-қисми). Рўйхатдан ўтишда бундай қилинмаса, корхона умумбелгиланган солиқларни (УС) тўловчига айланади.

Уздан ЯСТни тўлашга ўтиш учун корхоналар ЯСТни тўлашга ўтадиган жорий ҳисобот даври (чорак) биринчи ойининг 10-санасидан кечиктирмай солиқ органига хабарнома топширишлари керак (Солиқ кодексининг 351-моддаси 2-қисми). Бунда солиқ даврида ялпи тушуми 1 млрд сўмдан ошмайдиган корхоналар ЯСТ тўлашга ўтиши мумкин (Солиқ кодексининг 350-моддаси 1-қисми 1-банди, 351-моддаси 1-қисми).

2019 йил I чорагида корхонангиз-

нинг ялпи тушуми 1 млрд сўмдан ошмаган бўлса, у 2019 йил 10 апрелдан кечиктирмай ДСИга хабарномани топшириб, 2019 йилнинг II чорагидан ЯСТ тўлашга ўтишга ҳақли эди. Тошкент шаҳрида жойлашган чакана савдо корхоналари 4%лик ставкада ЯСТ тўлайди (Ставкаларнинг 9.1-банди, 26.12.2018 йилдаги ПК-4086-сон қарорга 7-илова).

Корхона қуйидаги ҳолларда 2019 йилнинг II чораги учун ЯСТ ҳисоб-китобини топширади ва уни 4%лик ставка бўйича тўлайди:

2019 йилнинг I ярим йиллиги давомида корхонанинг ялпи тушуми 1 млрд сўм доирасида бўлганда;

2019 йил январь-майдаги ялпи тушуми 1 млрд сўмдан ошмаганда, 2019 йил январь-июнда эса 1 млрд сўмдан ошганда. Ялпи тушум 1 млрд сўмдан ошганда корхона кейинги ойдан яна УСни тўлашга ўтиши лозим.

ХИЗМАТЛАР ЭКСПОРТИДА ҚҚС

? ҚҚС (20%) тўловчи корхона Россия компаниясига ҳужжатларни тайёрлаш, тўплаш ва расмийлаштириш хизматларини кўрсатди. Хизмат Ўзбекистон ҳудудида кўрсатилди. Корхонада ҚҚС тўлаш мажбурияти юзага келадими?

– Хизматларни реализация қилиш оборотларига, агар уларни реализация қилиш жойи Ўзбекистон Республикаси ҳудуди бўлса, қўшилган қиймат солиғи солинади (Солиқ кодексининг 202-моддаси 1-қисми). Корхонангиз Россия компаниясига Ўзбекистонда хизмат кўрсатса, бу хизматлар экспорти бўлади, уларни реализация қилиш жойи Ўзбекистон Республикаси ҳисобланади (Солиқ кодексининг 22-моддаси, 202-моддаси 3-қисми 5-банди).

Россия компанияси учун ҳужжатларни тайёрлаш, тўплаш ва расмийлаштириш хизматларини кўрсатишда корхонангизда 20%лик ставкада ҚҚС тўлаш мажбурияти юзага келади.

ЧЕГИРИЛМАЙДИГАН ХАРАЖАТЛАР ҲИСОБГА ОЛИНМАЙДИ

? Корхона (ҚҚС тўловчи) ходимлари учун корпоратив кўнгилочар тадбир уюштирди. ҚҚСни ҳисобга олишда ҳисобга олишнинг пропорционал усулидан фойдаланамиз.

Корхона ходимлари учун корпоратив кўнгилочар тадбирларни ўтказишга оид харажатлар бўйича ҚҚСни ҳисобга олиш мумкинми?

– Йўқ, мумкин эмас.

Солиқ кодексининг 147-моддасига мувофиқ чегириб ташланмайдиган харажатларни амалга ошириш мақсадида олинган мол-мулк бўйича ҚҚС ҳисобга олинмайди (Солиқ кодексининг 219-моддаси 6-банди). Корхона ходимлари учун корпоратив кўнгилочар тадбирни ўтказиш харажатлари юридик шахслардан олинмаган фойда солиғини ҳисоблашда чегирилмайдиган харажатлар ҳисобланади (Солиқ кодексининг 147-моддаси 16-банди).

Бундай харажатлар бўйича ҚҚС ҳисобга олинмайди, балки ушбу товарларнинг (ишларнинг, хизматларнинг) қийматида ҳисобга олинади (Солиқ кодексининг 221-моддаси 1-қисми).

ҚҚС КАМАЙТИРИЛДИМИ – ҲИСОБГА ОЛИШ СУММАСИНИ ҲАМ ТУЗАТИНГ

? ҚҚС (20%) тўловчи корхона 2019 йил мартда товарни импорт қилган ва божхонада ҚҚС тўлаган, уни БЮДга асосан ҳисобга киритган. 2019 йил майда божхона ҚҚСни камайтирган ҳолда унга тузатиш киритган ва БКТга асосан солиқдаги фарқ суммасини корхона ҳисоб-китоб счётига қайтарган. Импорт қилинган товарнинг фактура қиймати ўзгармади.

Божхона аввал импорт қилинган товар бўйича ҚҚСни камайтириб, унга тузатиш киритган бўлса, ҚҚС ҳисоб-китобига 4-илованинг 6-устунида қайси суммани кўрсатиш керак?

– Товарларни импорт қилишда ҚҚС бўйича солиқ солинадиган базага товарларнинг божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ белгиланмайдиган божхона қиймати, акциз солиғи ва божхона божининг жами суммаси киради (Солиқ кодексининг 206-моддаси). Импорт чоғида ҚҚС бюджетга тўланган бўлса, корхона уни ҳисобга олиши мумкин (Солиқ кодексининг 218-моддаси 1-қисми 3-банди). Кейинчалик ҚҚС кўпайиш ёки камайиш томонга тузатилиши мумкин. **Камайиш томонга ўзгартирилганда, корхона аввал ҳисобга олинган ҚҚС суммасини камайитириб, унга тузатиш киритиши мумкин.**

Товарлар импорт қилинганда ҚҚС ҳисоб-китобига 4-«Харид қилинган

товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича ҳисобварақ-фактуралар (ҳисобварақ-фактура ўрнини босадиган ҳужжатлар) реестри» иловасининг 6-«Етказиб бериш қиймати (ҚҚС-сиз)» устунида қандай суммани, кейинчалик солиқ суммасига тузатиш киритилганда қандай суммани кўрсатиш лозим: товарнинг фактура қийматини ёки товарлар импортида ҚҚС бўйича солиқ солинадиган базаними? ҚҚС бўйича солиқ ҳисоботи шакллари тўлдиришга оид НХХ ва йўриқномаларда бу саволга жавоб берилмаган.

Товарларни импорт қилганда ҚҚС бўйича солиқ солиш базасини кўрсатиш мантқан тўғри бўлади. Сабаби у ҚҚСни ҳисоблаб чиқариш учун ҳақиқий база ҳисобланади. Товарнинг

божхона қиймати, акциз солиғи ва божхона божи суммаси камайиш ёки кўпайиш томонга ўзгартирилганлиги сабабли кейинчалик ҚҚС суммасига тузатиш киритилиши мумкин. Бунда импорт қилинган товарнинг фактура қиймати ўзгармайди.

Тузатиш киритилганда 4-илованинг 6, 7-устунларида қуйидагилар айирув белгиси билан кўрсатилади:

● бошланғич ва тузатиш киритилган солиқ солинадиган база ўртасидаги фарқ;

● бошланғич ва тузатиш киритилган ҚҚС суммаси ўртасидаги фарқ.

Шундан кейин ҚҚС ҳисоб-китобига 3-«Ҳисобга олинмайдиган қўшилган қиймат солиғи суммаси ҳисоб-китоби» иловасининг 3 ва 4-устунлари 010 ва 011-сатрларида тузатилган ет-

казиб бериш қиймати (солиқ солинадиган база) ва харид қилинган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича ҚҚС суммаси акс этирилади.

ҚҚС ҳисоб-китобида фактура қийматини кўрсатишнинг оқибатлари:

● ҳисобга киритилганда 4-илованинг 6-устунида товарнинг фактура қиймати кўрсатилса, кейинчалик киритилган тузатишлар ҚҚС ҳисоб-китобига 3-илованинг 3-устунида ва 4-илованинг 6-устунида кўрсатилган ушбу фактура қиймати бузиб кўрсатилишига олиб келади;

● 4-иловада суммага тузатиш киритилганлиги кўрсатилмай, фақат 3-илованинг 014-сатрида кўрсатилса ҳам, ушбу сатрдаги етказиб бериш қиймати (фактура қиймати) ҳам камаяди (нотўғри акс этирилади).

Жавобларни «Норма» МЧЖ экспертлари тайёрладилар.

МУАССИСЛАР ТАРКИБИНИНГ ЎЗГАРИШИ: ҲИСОБДА АКС ЭТТИРИШ

? МЧЖ шаклидаги кичик корхонамиз 30.01.2017 йилда 15 млн сўмлик устав фонди билан рўйхатдан ўтказилган. Дастлаб битта муассис – жисмоний шахс (ЎЗР фуқароси) бор эди. 2018 йил январда қўйидаги қарор қабул қилинди:

- ✓ МЧЖга янги иштирокчи – жисмоний шахс – ЎЗР фуқаросини қабул қилиш;
- ✓ УФни 7 млн сўмга камайтириш;
- ✓ иккала иштирокчининг улушини 3 500 минг сўмдан тенг яримга (50%) бўлиш.

Биринчи муассис қиймати 3 250 минг сўмлик ПК, иккинчиси қиймати 3 500 минг сўмлик ПК киритди.

2017 йил якунларига қўра зарар кўрилди.

1. Биринчи муассиснинг УФдаги улуши ўзгариши (100% эди, 50%га айланди) солиқ оқибатларига олиб келадими?
2. Устав фонди ва муассисларнинг улушлари ўзгариши юзасидан қандай бухгалтерия проводкаларини акс эттириш лозим?

1 МЧЖ иштирокчилари бўлган муассисларнинг ўзаро муносабатлари юридик шахс учун солиқ оқибатларига олиб келмайди. Муассисларнинг даромадлари юзага келганда МЧЖ бундай операцияларда фақат солиқ агенти сифатида чиқа олади. Жисмоний шахсларнинг солиқ солинадиган даромадлари (мехнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар ва юридик шахдан олинмаган даромадлардан ташқари) Солиқ кодексининг 176 ва 178-моддаларида санаб

ўтилган. Кўрсатилган моддаларда УФнинг кўпайтирилиши, МЧЖга иккинчи муассиснинг киритилиши ва улушларнинг фозис нисбати ўзгаришига доир операциялар бўйича даромад назарда тутилмаган, сабаби дивидендлар тўланмапти, мол-мулк (улуш) реализация қилинмапти, мол-мулк ёки мулкнинг ҳуқуқлар текинга олинмаган.

Муассисларнинг қарори ҳеч қандай солиқ оқибатларига олиб келмайди.

2 Бухгалтерия проводкалари:

Сана	Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Сўётлар корреспондентияси		Сумма, млн сўмда
		дебет	кредит	
30.01.2017 й.	МЧЖнинг УФ (1-муассис) рўйхатдан ўтказилди	4610-«Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи»	8330-«Пай ва улушлар»	15
2017 й.	Муассис томонидан маблағлар ҳисоб-китоб сўётига киритилди	5110-«Ҳисоб-китоб сўёт»	4610-«Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи»	0,25
23.01.2018 й.	УФга ўзгартиришлар – УФ камайтирилишининг давлат рўйхатидан ўтказилиши акс эттирилди (1-муассис)	8330-«Пай ва улушлар»	4610-«Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи»	11,5
2018 й.	УФга ўзгартиришлар – УФ камайтирилишининг давлат рўйхатидан ўтказилиши акс эттирилди (2-муассис)	4610-«Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи»	8330-«Пай ва улушлар»	3,5
2018 й.	1-муассис томонидан ПК киритилди	0150-«Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникаси» ёки 1080-«Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари»	4610-«Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи»	3,25
2018 й.	2-муассис томонидан ПК киритилди	0150-«Компьютер жиҳозлари ва ҳисоблаш техникаси» ёки 1080-«Инвентарь ва хўжалик жиҳозлари»	4610-«Устав капиталига таъсисчиларнинг улушлари бўйича қарзи»	3,5

*ПКнинг асосий воситалар (0150-сўёт) ёки инвентарь (1080-сўёт) сирасига киритилиши корхонанинг ҳисоб сўётига боғлиқ. Ҳисоб сўётига қиймати 16 ЭКИХдан ортқ бўлган мол-мулк асосий воситаларга киритилиши белгиланган бўлса, ПК 0150-сўётга кирим қилинади. Ҳисоб сўётига мувофиқ қиймати 18 ЭКИХдан ортқ бўлган мол-мулк асосий воситалар сирасига киритилса, у ҳолда ПКни 1080-сўётга кирим қилиш лозим.

? Корхона балансида тайёр маҳсулот (хона) мавжуд. Ушбу хонани асосий воситалар таркибига ўтказиш ва ўз ишлаб чиқариш эҳтиёжларимиз учун фойдаланишга қарор қилдик. Тайёр маҳсулотнинг асосий воситалар таркибига ўтказилиши реализация қилиш ҳисобланадими?

АКТИВНИ ЎТКАЗИШ

– Йўқ, тайёр маҳсулотнинг корхона асосий воситалари таркибига ўтказилиши реализация қилиш деб ҳисобланмайди.

Тайёр маҳсулотни реализация қилиш – сотиш, айирбошлаш, беғараз бериш мақсадида уни жўнатиш (топшириш), шунингдек гаровга қўйилган товарларга бўлган мулк ҳуқуқини гаровга қўювчи томонидан гаровга олувчига топшириш (Солиқ кодексининг 22-моддаси). Бунда тайёр маҳсулот четга сотилади, шу сабабли корхона балансидан ҳисобдан чиқарилади.

Сизнинг ҳолатда тайёр маҳсулот реализация қилинмапти, у корхонада қолиб, асосий воситалар таркибига ўтказилапти. Бунда солиқ оқибатлари ҳам юзага келмайди.

Тайёр маҳсулотлар таркибидан ўтказилган асосий воситанинг бошланғич қиймати унинг ишлаб чиқариш таннарига тенг (АВ томонидан 20.01.2004 йилда 1299-сон билан рўйхатдан ўтказилган 5-сон БҲМСнинг 16-банди). Бухгалтерия ҳисобида қўйидаги ёзувлар қайд этилади:

Ҳўжалик операциясининг мазмуни	Сўётлар корреспондентияси	
	дебет	кредит
Тайёр маҳсулот асосий воситалар таркибига ўтказилди	0820-«Асосий воситаларни харид қилиш»	2810-«Омбордаги тайёр маҳсулотлар»
Асосий восита фойдаланишга топширилди	0120-«Бинолар, иншоотлар ва узатувчи мосламалар»	0820-«Асосий воситаларни харид қилиш»

Жавобларни «Norma» МЧЖ экспертлари тайёрладилар.

ЭЪЛОН

«Istiqbol Realtor Savdo» ХК бошланғич баҳоси босқичма-босқич ошиб бориш тартибда ўтказилган очқ аукцион савдосига таклиф этади!

Аукцион савдосига «BL LAZEROPTIKA» АЖ балансидаги қўйидаги кўчмас мулклар қўйилмоқда:

Тошкент шаҳар, Учтепа тумани, Катта Хирмонтепа кўчаси, 30А-уй манзилида жойлашган 1710 кв.метрдан иборат савдо машиий хизмат кўрсатиш мажмуаси, мулкнинг бошланғич нархи 5 197 342 400 сўм.

Тошкент вилояти, Қибрай тумани, Университет кўчаси, 91-уй манзилида жойлашган 2160 кв.метрдан иборат автомобилларга техник хизмат кўрсатиш шохбаси, мулкнинг бошланғич нархи 1 708 933 000 сўм.

Аукцион савдоси 2019 йил 2 август куни соат 10.00 да Тошкент шаҳри, Яшнобод тумани, Паркент кўчаси, 30В-уйда бўлиб ўтади. Талабгорлардан аризалар расмий иш қунари соат 10.00 дан 16.00 гача юқорида кўрсатилган манзида қабул қилинади. Аукцион савдосида иштирок этиш учун талабгорлардан аризаларни қабул қилиш аукцион савдосидан 1 (бир) расмий иш куни олдин соат 10.00 да тўхтатилади. Талабгорлар диққатига: 2019 йил 2 август кундаги аукцион савдосида сотилмаган мулк бўйича такрорий аукцион савдолари хафтанинг хар чоршанба кунлари соат 10.00 да юқорида кўрсатилган манзида бўлиб ўтади.

Аукцион савдосида қатнашиш учун талабгорлар савдо ташкилотчиси билан «Закалат пули тўғрисидаги келишўв»ни имзолагандан сўнг кўчмас мулкнинг бошланғич баҳосининг 15 (ўн беш) фонздан кам бўлмаган миқдорда закалат пулини «Istiqbol Realtor Savdo» ХК нинг АТ «ЎзСКБ» Яшнобод филиали, МФО 00432, СТИР 200553098, 20208009900103349001 ҳисобрақамига тўлашлари ва талабгорлар бюртномани савдо ташкилотчисига бевосита ёки почта орқали, шахсан ёхуд ўзининг ваколатли вақили орқали қўйидаги ҳужжатларни илова қилган ҳолда тақдим этишлари лозим: юридик шахслар учун - давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, унинг шахсини тасдиқлайдиган ҳужжат нусхаси илова қилинган ҳолда; закалат тўланганлигини тасдиқлайдиган тўлов ҳужжати нусхаси. Аукцион савдоси гўлиби савдо натижалари тўғрисидаги баённома имзолаган кундан бошлаб 20 (ингирма) кун мудат ичида сотувчи билан олди-сотди шартномасини имзолаш шарт. Ихтиёрий қўшимча хизматлар кўрсатиш учун тўлов олинади.

Аризаларни қабул қилиш ва қўшимча маълумотлар олиш манзили: Тошкент шаҳар, Яшнобод тумани, Паркент кўчаси, 30В -уй. Тел: (93) 555-95-00.

Лицензия RR-0268.

Комитент учун харид қилинган товарларни унга бериш бўйича ҳисобварақ-фактурани қуйидагича тўлдириң:

T/p	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1-товар	Дона	10 000	6 000	60 000 000	ҚҚСсиз		
Жами тўлашга: олтинчи миллион сўм					60 000 000			

ҚҚС бўйича солиқ ҳисоботида ушбу операцияни қуйидагича акс эттириң:

- воситачилик ҳақи суммасига ёзилган ҳисобварақ-фактурадаги маълумотларни Сотиш реестрига киритиң;
- хизматларни ҚҚСсиз реализация қилиш қийматини (2 500 минг сўм) ҚҚС ҳисоб-китобига 1-илованинг 0102-сатрида 3-устунида акс эттириң.

Соддалаштирилган ҚҚС тўловчилар воситачилик операцияларини ҳисобда 20%лик ставкада ҚҚС тўловчилар сингари акс эттирадилар, бироқ 7%лик ставкани қўлайдилар.

ВАЗИЯТ. Воситачи – 7%лик ставкада соддалаштирилган ҚҚС тўловчи комитент – 20%лик ставкада ҚҚС тўловчининг товарларини сотади

Комитентнинг реализация қилинган товарлари қиймати – 20% ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда 60 000 минг сўм. Воситачилик ҳақи улар қийматининг 5%ини ёки 3 000 минг сўмни ташкил этади (60 000 x 5%).
Бухгалтерия ҳисоботида воситачилик ҳақингизни қуйидагича акс эттириң:

Ҳужалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспондентияси	
		Дебет	Кредит
Воситачининг даромади (воситачилик ҳақи) акс эттирилди (3 000 / 107 x 100)	2 803,738	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинadиган счётлар»	9030-«Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»
Воситачилик ҳақи суммасидан ҚҚС ҳисобланади (3 000 / 107 x 7)	196,262	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинadиган счётлар»	6410-«Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)»

Воситачилик ҳақингиз суммасига ёзиладиган ҳисобварақ-фактурани қуйидагича тўлдириң:

T/p	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Воситачилик ҳақи	Сўм			2 803 738	7%	196 262	3 000 000
Жами тўлашга: уч миллион сўм					2 803 738		196 262	3 000 000

Воситачилик шартномаси бўйича қабул қилинган товарлар реализацияси учун ҳисобварақ-фактурани қуйидагича тўлдириң:

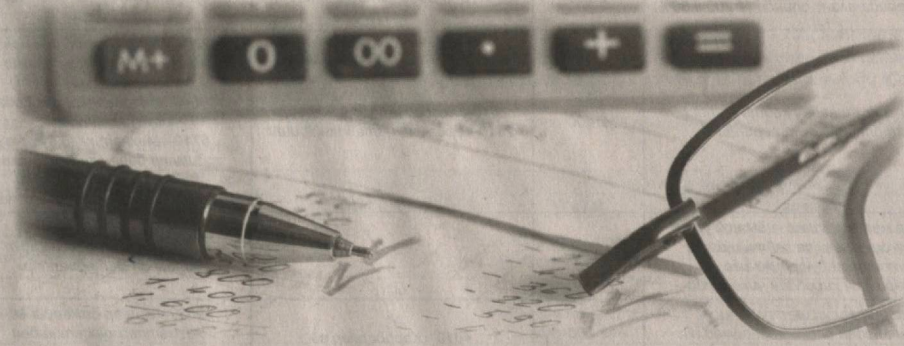
T/p	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1-товар	Дона	10 000	5 000	50 000 000	20%	10 000 000	60 000 000
Жами тўлашга: олтинчи миллион сўм					50 000 000		10 000 000	60 000 000

Соддалаштирилган ҚҚС бўйича ҳисоботда ушбу операцияни қуйидагича акс эттириң:

- воситачилик ҳақи суммасига ёзилган ҳисобварақ-фактурадаги маълумотларни Сотиш реестрига киритиң;
- ҚҚСсиз реализация қилиш қийматини (2 803,738 минг сўм) соддалаштирилган ҚҚС ҳисоб-китобининг 010-сатрида тегишли фаолият тури кўрсатилган устунда акс эттириң.

«Нота» МЧЖ экспертлари тайёрладилар.

ҚЎШИЛГАН ҚИЙМАТ СОЛИҒИ ҲАҚИДА НИМАЛАРНИ БИЛИШ ЛОЗИМ*

ҚҚСни ҳисоблаш қоидаларини, уни ҳисоблаб чиқариш, шунингдек ҳисоб ва ҳисоботда акс эттириш билан боғлиқ бухгалтер учун муаммоли масалаларни мисоллар ёрдамида ўрганишда давом этамиз.

ҚҚС ҚАНДАЙ ҲИСОБЛАНАДИ

Қайта ишлашга берилган хом ашёни қайта ишловчи

Қайта ишлашга берилган хом ашё ва материаллар буюртмачига тегишли хом ашё ва материаллар бўлиб, буюртмачи уларни маҳсулот ишлаб чиқариш учун бошқа шахс – қайта ишловчига саноат асосида қайта ишлашга беради. Кейин қайта ишловчи томонидан қайта ишланган маҳсулот тузилган шартномага мувофиқ буюртмачига қайтарилади (Солиқ кодексининг 22-моддаси).

Сиз қайта ишловчи бўлсангиз ва қайта ишлашга берилган хом ашёдан маҳсулот ишлаб чиқарсангиз, фақат қайта ишлаш бўйича хизматларингиз қийматидан ҚҚС ҳисобланг (Солиқ кодексининг 204-моддаси).

Қайта ишлашга берилган хом ашё билан операцияларни

маҳсус Низомга (АВ томонидан 15.03.2010 йилда 2086-сон билан рўйхатдан ўтказилган) мувофиқ расмийлаштириңг ва ҳисобини юритиңг.

Қайта ишлашга берилган маҳсулот қайтарилганда буюртмачига ҚҚС ҳисобга олинган қайта ишлаш бўйича хизматларингиз қийматига ҳисобварақ-фактура тақдим этиңг. Олинган хом ашё бўйича маълумотларни, шунингдек ундан ишлаб чиқарилган маҳсулотларни ҳисобварақ-фактурада акс эттириманг. Маҳсулотлар берилишини Дадал хом ашёсини қайта ишлашдан олинган маҳсулотни қабул қилиш-топшириш далолатномаси ва Дадал хом ашёсининг ишлатилиши тўғрисида ҳисобот (2086-сон Низомга 4, 5-иловалар) билан расмийлаштириңг.

Қайта ишлаш хизматлари таннархидан юқори нархда реализация қилинган бўлса

ВАЗИЯТ. Қайта ишловчи – 20%лик ставкада ҚҚС тўловчи, қайта ишлаш хизматлари қиймати – таннархдан юқори

20%лик ставкада ҚҚС тўловчи ишлаб чиқариш корхонаси (қайта ишловчи) пуллик хизмат кўрсатиш шартномаси асосида қурилиш корхонасидан (буюртмачидан) металл конструкцияларни ишлаб чиқариш учун қувур ва арматура олди. Қувур ва арматура қиймати қабул қилиш-топшириш далолатномасига кўра 20 000 минг сўмни ташкил этади. Шартномага илова қилинган калькуляцияга қараганда қайта ишловчининг хизматлари қиймати ҚҚСни ҳисобга олмаганда 3 500 минг сўмни ташкил этади. Бухгалтерия ҳисоби маълумотларига кўра хизмат таннархи – 2 600 минг сўм.

Қайта ишловчи қайта ишлаш хизматлари қийматига 20% миқдорда ҚҚСни қўшиб (Солиқ кодексининг 211-1-моддаси), ушбу суммани буюртмачига тақдим этади:
3 500 + 3 500 x 20% = 4 200 минг сўм.

*Давами. Боши «СБХ»нинг 25.06.2019 йилдаги 26 (1298)-сонида.

Бухгалтерия ҳисобида қайта ишлашга берилган материаллар ва уларни қайта ишлаш хизматларини қуйидагича акс эттиринг:

Ҳужалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспондентсияси	
		дебет	кредит
Қайта ишлашга қабул қилинган материаллар кирим қилинди	20 000	003-«Қайта ишловга қабул қилинган материаллар»	
Қайта ишлаш хизматлари учун 50% миқдориди аванс олинди (4 200 x 50%)	2 100	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»	6310-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинган аванслар»
Давал хом ашёсини қайта ишлаш харажатлари акс эттирилди	2 600	2010-«Асосий ишлаб чиқариш» 2310-«Ёрдамчи ишлаб чиқариш»	0200-«Асосий воситаларнинг эскиришини ҳисобга олувчи счётлар» 1000-«Материалларни ҳисобга олувчи счётлар» 6710-«Меҳнат ҳақи бўйича ходимлар билан ҳисоблашиш» 6520-«Давлат мақсадли жамғармаларига тўловлар» ва б.
Давал материаллар қиймати улар қайта ишланган ва қайта ишлаш маҳсулотлари буюртмачига қайтарилган ҳисобдан чиқарилди	20 000		003-«Қайта ишловга қабул қилинган материаллар»
Қайта ишлаш хизматларини кўрсатишдан олинган даромад акс эттирилди	3 500	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	9030-«Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»
Қайта ишлаш хизматларидан ҚҚС ҳисобланди (3 500 x 20%)	700		6410-«Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)»
Қайта ишлаш хизматларининг ишлаб чиқариш таннархи ҳисобдан чиқарилди	2 600	9130-«Бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи»	2010-«Асосий ишлаб чиқариш» 2310-«Ёрдамчи ишлаб чиқариш»
Олинган аванс ҳисобга олинди	2 100	6310-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинган аванслар»	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»
Пул маблағлари келиб тушди	2 100	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»

Ҳисобварақ-фактуранинг жадал қисмини қуйидагича тўлдиринг:

Т/р	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Ўтказиб бериш қиймати	ҚҚС		Ўтказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Қайта ишлаш хизматлари	Сўм			3 500 000	20%	700 000	4 200 000
	Жами тўлашга: тўрт миллион икки юз минг сўм					3 500 000	700 000	4 200 000

ҚҚС бўйича солиқ ҳисоботида ушбу операцияни қуйидагича акс эттиринг:

- ҳисобварақ-фактурадаги маълумотларни Сотиш реестрига киритинг;
- ҚҚСиз реализация қилиш қийматини (3 500 минг сўм) ҚҚС ҳисоб-китобига 1-шлованинг 0102-сатри 3-устунида акс эттиринг.

Қайта ишлаш хизматлари таннархидан паст нархда реализация қилинган бўлса

Қайта ишлаш хизматларини реализация қилиш қиймати уларнинг таннархидан паст бўлса, ҚҚСни хизматларнинг таннархидан келиб чиқиб ҳисобланг.

 Корхонангиз 20%лик ставкада ҚҚС тўласа, яъни уни ҳисоблашнинг умумбелгиланган тартибини қўллагандагина ҚҚС бўйича солиқ солинадиган базани таннархидан паст бўлмаган нархда белгиланг. Соддалаштирилган ҚҚС тўласангиз, таннархнинг миқдоридан қатъи назар, солиқни хизматларни реализация қилиш қийматидан келиб чиқиб ҳисобланг (Солиқ кодексининг 226-3-моддаси).

Комитент (топшириқ берувчи) учун товарлар (ишлар, хизматлар) харид қилинганда

Товарлар (ишлар, хизматлар) комитент (топшириқ берувчи) учун харид қилинса, мол ўтказиб берувчилар шартнома турига қараб ҳисобварақ-фактураларни тақдим этадилар.

Топшириқ шартномаси (ФКнинг 817-моддаси) бўйича мол ўтказиб берувчи ҳисобварақ-фактурани топшириқ берувчи номига расмийлаштиради.

Воситачилик шартномаси (ФКнинг 832-моддаси) бўйича – сизнинг номингизга. Унинг асосида ва худди ўша

кўрсаткичлар билан ўз номингиздан комитент номига ҳисобварақ-фактурани тақдим этинг. «Ўтказиб берувчи» сатрида қўшимча равишда «Воситачи» номини кўрсатинг.

Комитент учун харид қилинган товарлар (ишлар, хизматлар) бўйича унга тақдим этилган ҳисобварақ-фактураларни Сотиш реестрида рўйхатдан ўтказманг, уларда кўрсатилган ҚҚС суммасини ҳисобда акс эттирманг.

ВАЗИЯТ. Воситачи комитент учун товарлар харид қилади

Комитент воситачига товарлар сотиб олиш учун аванс ўтказсади, воситачи эса мол ўтказиб берувчи билан ҳисоб-китоб қилади. Воситачи шартнома бўйича ўз мажбуриятларини бажариб, комитентдан воситачилик ҳақи ва харид қилинган товарлар учун пул маблағлари қолдиғини олади.

Воситачи ва комитент – 20%лик ставкада ҚҚС тўловчилар, товарларни ўтказиб берувчи – ҚҚС тўловчиси эмас. Комитент учун харид қилинган товарлар қиймати – ҚҚСиз 60 000 минг сўм. Воситачилик ҳақи улар қийматининг 5%ини, яъни 3 000 минг сўмини (60 000 x 5%) ташкил этади.

Бухгалтерия ҳисобида комитент учун товарлар харид қилинишини қуйидагича акс эттиринг:

Ҳужалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспондентсияси	
		дебет	кредит
Товарлар харид қилиш учун комитентдан аванс келиб тушди	40 000	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»	6310-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинган аванслар»
Товарларни ўтказиб берувчига аванс ўтказилди	40 000	4310-«ТМҚ учун мол ўтказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган аванслар»	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»
Комитент учун харид қилинган товарлар келиб тушди	60 000	002-«Маъсул сақлашга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар»	
Комитентнинг қарзи ва мол ўтказиб берувчи олдидаги қарз акс эттирилди	60 000	4890-«Бошқа дебиторлар қарзлари»	6010-«Мол ўтказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар»
Комитентга берилган товарлар ҳисобдан чиқарилди	60 000		002-«Маъсул сақлашга қабул қилинган товар-моддий қийматликлар»
Комитентдан келиб тушган аванс ҳисобга олинди	40 000	6310-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинган аванслар»	4890-«Бошқа дебиторлар қарзлари»
Мол ўтказиб берувчига ўтказилган аванс ҳисобга олинди	40 000	6010-«Мол ўтказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар»	4310-«ТМҚ учун мол ўтказиб берувчилар ва пудратчиларга берилган аванслар»
Комитентга харид қилинган товарлар учун пул маблағлари келиб тушди	20 000	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»	4890-«Бошқа дебиторлар қарзлари»
Мол ўтказиб берувчи олдидаги қарз сўндирилди	20 000	6010-«Мол ўтказиб берувчилар ва пудратчиларга тўланадиган счётлар»	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»
Воситачининг даромади (воситачилик ҳақи) акс эттирилди (3 000 / 120 x 100)	2 500	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	9030-«Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»
Воситачилик ҳақи суммасидан ҚҚС ҳисобланди (3 000 / 120 x 20)	500	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	6410-«Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)»
Комитентдан воситачилик ҳақи келиб тушди	3 000	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»

Воситачилик ҳақингиз суммасига ёзиладиган ҳисобварақ-фактурани қуйидагича тўлдиринг:

Т/р	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Ўтказиб бериш қиймати	ҚҚС		Ўтказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Воситачилик ҳақи	Сўм			2 500 000	20%	500 000	3 000 000
	Жами тўлашга: уч миллион сўм					2 500 000	500 000	3 000 000

СОЛИҚ ВА БОЖХОНА ТАКАРРИ

№ 27 (1299) • 2019 йил 2 июль

- 1-нчисини сотиб олувчига беринг;
- 2-нчисини ўзингизда қолдиринг.

«Етказиб берувчи» сатрида ўз номингизга қўшимча равишда «Воситачи» деб кўрсатинг. Ўзингизнинг ва сотиб олувчининг реқвизитларидан ташқари комитентнинг реқвизитларини ҳам кўрсатишингиз мумкин.

Сотиб олувчиларга тақдим этиладиган ҳисобварақ-фактураларда ҚҚСни комитентнинг (топшириқ берувчининг) солиқ олиш тизимига мувофиқ акс эттиринг. Мазкур ҳисобварақ-фактураларни Сотил реестрида рўйхатдан ўтказманг ва солиқ ҳисоботида акс эттирманг.

ВАЗИЯТ. Воситачи комитентнинг товарларини у белгилаган нархларда сотади

Сотиб олувчилар товар учун воситачига ҳақ тўлайдилар. Воситачи ўз воситачилик ҳақи суммасини ушлаб қолиб, қолган пул маблағларини комитентга ўтказиши.

Воситачи – 20%лик ставкада ҚҚС тўловчи, комитент – ҚҚС тўловчиси эмас.

Комитентдан олинган товарлар қиймати – ҚҚСсиз 60 000 минг сўм. Воситачилик ҳақи реализация қилинган товарлар қийматининг 5%и – 3 000 минг сўмни ташкил этади (60 000 x 5%).

Бухгалтерия ҳисобида комитент товарларининг реализация қилинишини қуйидагича акс эттиринг:

Ҳужалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспонденцияси	
		дебет	кредит
Юкхатга асосан воситачи орқали сотиладиган товарлар келиб тушди	60 000	004-«Комиссияга қабул қилинган товарлар»	
Реализация қилинган воситачилик буйича қабул қилинган товарлар ҳисобдан чиқарилди	60 000		004-«Комиссияга қабул қилинган товарлар»
Сотиб олувчиларнинг қарзи ва комитент олдидаги қарз акс эттирилди	60 000	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	6990-«Бошқа мажбуриятлар»
Сотиб олувчилардан пул маблағлари келиб тушди	60 000	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»
Воситачининг даромади (воситачилик ҳақи) акс эттирилди (3 000 / 120 x 100)	2 500	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	9030-«Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»
Воситачилик ҳақи суммасидан ҚҚС ҳисобланди (3 000 / 120 x 20)	500	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	6410-«Бюджетга тўловлар буйича қарз (турлари буйича)»
Комитентга тўланиши лозим бўлган суммадан воситачилик ҳақи ушлаб қолинди	3 000	6990-«Бошқа мажбуриятлар»	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»
Комитент олдидаги қарз сўндирилди (60 000 – 3 000)	57 000	6990-«Бошқа мажбуриятлар»	5110-«Ҳисоб-китоб счёти»

Воситачилик ҳақи суммасига ёзилладиган ҳисобварақ-фактурани қуйидагича тўлдиринг:

Т/р	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Воситачилик ҳақи	Сўм			2 500 000	20%	500 000	3 000 000
	Жами тўлаша: уч миллион сўм					2 500 000	500 000	3 000 000

Воситачилик шартномаси буйича қабул қилинган товарларни реализация қилиш учун ҳисобварақ-фактурани қуйидагича тўлдиринг:

Т/р	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	1-товар	Дона	10 000	6 000	60 000 000	ҚҚСсиз		
	Жами тўлаша: олти миллион сўм					60 000 000		

ҚҚС буйича солиқ ҳисоботида ушбу операцияни қуйидагича акс эттиринг:

- воситачилик ҳақи суммасига ёзилган ҳисобварақ-фактурадаги маълумотларни Сотил реестрига киритинг;
- хизматларни ҚҚСсиз реализация қилиш қийматини (2 500 минг сўм) ҚҚС ҳисоб-китобига 1-илованинг 0102-сатри 3-устунида акс эттиринг.

Сиз топширган ҳисобот асосида комитент (топшириқ берувчи) сизнинг номингизга ҳисобварақ-фактура тақдим этади. Унда сиз сотиб олувчига ўз номингиздан тақдим этган ҳисобварақ-фактуранинг санаси ва кўрсаткичларини қайд этади. Бунда «Етказиб берувчи» сатрига қўшимча равишда «Комитент» («Топшириқ берувчи») деб кўрсатади.

Реализация қилинган товарлар (ишлар, хизматлар) буйича комитентдан (топшириқ берувчининг) олинган ҳисобварақ-фактурани Сотил олиш реестрида рўйхатдан ўтказманг ва уларда ажратиб кўрсатилган ҚҚС суммасини ҳисобга олманг.

1-ВАЗИЯТ. Қайта ишловчи – 20%лик ставкада ҚҚС тўловчи

20%лик ставкада ҚҚС тўловчи ишлаб чиқариш корхонаси (қайта ишловчи) пуллик хизмат кўрсатиш шартномаси асосида қурилиш корхонасидан (буюртмачидан) металл конструкцияларни ишлаб чиқариш учун қуёв ва арматура олди. Шартномага илова қилинган калькуляцияга қараганда қайта ишлаш хизматлари қиймати ҚҚСни ҳисобга олмаганда 3 500 минг сўмни ташкил этади. Бухгалтерия ҳисоби маълумотларига кўра хизматларнинг таннархи 3 600 минг сўмни ташкил этди.

Реализация қилиш қиймати таннархдан паст бўлиб чиққанлиги сабабли бюджетга тўланадиган ҚҚСни хизматларнинг таннархидан келиб чиқиб ҳисобланг (3 600 x 20% = 720 минг сўм). Бунда буюртмачига тақдим этиладиган ҳисобварақ-фактурада реализация қилиш қийматидан келиб чиқиб ҳисобланган ҚҚС суммасини кўрсатинг (3 500 x 20% = 700 минг сўм).

Ҳисобланган ва буюртмачи томонидан тўланган ҚҚС суммалари ўртасидаги 20 минг сўмни (720 – 700) ташкил этувчи фарқни бошқа операцион харажатларга киритинг (ВМнинг 5.02.1999 йилдаги 54-сон қарори билан тасдиқланган Низомнинг 2.3.14-банди). Фойда солигини ҳисоблаш чоғида ушбу сумма ҳегириладиган харажат ҳисобланади (Солиқ кодексининг 145-моддаси 21-банди).

Бухгалтерия ҳисобида қайта ишлаш хизматларини таннархидан паст нархда реализация қилишда ҚҚС ҳисобланишини қуйидагича акс эттиринг:

Ҳужалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспонденцияси	
		дебет	кредит
Қайта ишлаш хизматларини кўрсатишдан олинган даромад акс эттирилди	3 500	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	9030-«Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»
ҚҚС ҳисобланди	700		6410-«Бюджетга тўловлар буйича қарз (турлари буйича)»
	20	9430-«Бошқа операцион харажатлар»	
Қайта ишлаш хизматларининг ишлаб чиқариш таннархи ҳисобдан чиқарилди	3 600	9130-«Бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи»	2010-«Асосий ишлаб чиқариш» 2310-«Ердამчи ишлаб чиқариш»

Ҳисобварақ-фактуранинг жадевал қисмини қуйидагича тўлдиринг:

Т/р	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
	1	2	3	4	5	6	7	8
1	Қайта ишлаш хизматлари	Сўм			3 500 000	20%	700 000	4 200 000
	Жами тўлаша: тўрт миллион икки юз минг сўм					3 500 000	700 000	4 200 000

ҚҚС буйича солиқ ҳисоботида ушбу операцияни қуйидагича акс эттиринг:

- ҳисобварақ-фактурадаги маълумотларни Сотил реестрига киритинг;
- ҚҚСсиз реализация қилиш қийматини (3 500 минг сўм) ҚҚС ҳисоб-китобига 1-илованинг 0102-сатри 3-устунида акс эттиринг;
- таннарх ва ҚҚСсиз реализация қилиш қиймати ўртасидаги 100 минг сўмга (3 600 – 3 500) тенг бўлган фарқни ҚҚС ҳисоб-китобига 1-илованинг 0103-сатри 3-устунида акс эттиринг.

2-ВАЗИЯТ. Қайта ишловчи – соддалаштирилган ҚҚС тўловчи

7%лик ставкада соддалаштирилган ҚҚС тўловчи ишлаб чиқариш корхонаси (қайта ишловчи) пуллик хизмат кўрсатиш шартномаси асосида қурилиш корхонасидан (буюртмачидан) металл конструкцияларни ишлаб чиқариш учун қуёв ва арматура олди.

Шартномага илова қилинган калькуляцияга қараганда қайта ишловчининг хизматлари қиймати ҚҚСни ҳисобга олмаганда 3 500 минг сўмни ташкил этади. Бухгалтерия ҳисоби маълумотларига кўра хизматларнинг таннархи 3 600 минг сўмни ташкил этди.

Соддалаштирилган ҚҚС тўловчилар солиқ солинадиган базани аниқлаётганда таннархни ҳисобга олмасликлари сабабли бюджетга тўланиши лозим бўлган ҚҚСни хизматларни реализация қилиш қийматидан келиб чиқиб ҳисобланг: 3 500 x 7% = 245 минг сўм.

Бухгалтерия ҳисобида қайта ишлаш хизматлари таннархидан паст нархда реализация қилинганда соддалаштирилган ҚҚС ҳисобланишини қуйидагича акс эттиринг:

Ҳужалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспонденцияси	
		дебет	кредит
Қайта ишлаш хизматларини кўрсатишдан олинган даромад акс эттирилди	3 500	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинадиган счётлар»	9030-«Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»
ҚҚС ҳисобланди	245		6410-«Бюджетга тўловлар буйича қарз (турлари буйича)»

Хўжалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспонденцияси	
		дебет	кредит
Қайта ишлаш хизматларининг ишлаб чиқариш таннархи ҳисобдан чиқарилди	3 600	9130-«Бажарилган иш ва кўрсатилган хизматларнинг таннархи»	2010-«Асосий ишлаб чиқариш» 2310-«Ердәмчи ишлаб чиқариш»

Ҳисобварақ-фактуранинг жадвал қисмини куйидагича тўлдилинг:

Т/р	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Қайта ишлаш хизматлари	Сўм			3 500 000	7%	245 000	3 745 000
Жами тўлашга: уч миллион етти юз қирқ беш минг сўм					3 500 000		245 000	3 745 000

Соддалаштирилган ҚҚС бўйича ҳисоботда ушбу операцияни куйидагича акс эттиринг:

- ҳисобварақ-фактурадаги маълумотларни Сотиш реестрига (Соддалаштирилган ҚҚС ҳисоб-китобига 3-илова) киритинг;
- ҚҚСсиз реализация қилиш қийматини (3 500 минг сўм) Соддалаштирилган ҚҚС ҳисоб-китобининг 010-сатрида тегишли фаолият тури устунида акс эттиринг.

Қайта ишловчи давал ва ўз хом ашёсидан фойдаланганда

Маҳсулотларни ишлаб чиқариш, ишларни бажариш ёки хизматларни кўрсатиш чоғида ҳам ўзингизга тегишли, ҳам давал хом ашёсидан фойдалансангиз, ушбу операциялар ҳисобини алоҳида-алоҳида юритинг. Давал хом ашёсининг аналитик ҳисобини ҳар бир буюртмачи бўйича алоҳида юритинг (2086-сон Низомнинг 12-банди).

ВАЗИЯТ. Ўз хом ашёсидан маҳсулотлар ишлаб чиқариш ва давал хом ашёсини қайта ишлаш

20%лик ставкада ҚҚС тўловчи тикув корхонасининг ҳисобот давридаги соф тушуми 120 млн сўмни ташкил этди, шу жумладан:

- давал хом ашёсидан буюмларни тикиш хизматларини кўрсатишдан – 20 млн сўм;
 - ўзига тегишли хом ашёдан буюмларни ишлаб чиқаришдан (тикишдан) – 100 млн сўм.
- Ҳисобот даври якунларига кўра тикиш хизматларининг ишлаб чиқариш таннархи 22 млн сўмни ташкил этиб, реализация қилиш қийматидан юқори бўлиб чиқди. Ўзига тегишли хом ашёдан ишлаб чиқарилган маҳсулотларнинг таннархи эса 75 млн сўмни ташкил этди ва реализация қилиш қийматидан ошмади.
- Бундай вазиятда ўзига тегишли хом ашёдан маҳсулотлар ишлаб чиқариш харажатлари ва давал хом ашёсидан қайта ишлаш хизматларини кўрсатиш харажатлари ҳисобини алоҳида-алоҳида юритинг. Бюджетга тўланиши лозим бўлган ҚҚСни куйидагича ҳисобланг:
- қайта ишлаш хизматлари бўйича – 22 млн сўмдан келиб чиқиб;
 - ишлаб чиқариш бўйича – 100 млн сўмдан келиб чиқиб.

Давал хом ашёсидан акциз тўланадиган товарлар ишлаб чиқарилганда

Давал хом ашёси ва материаллардан акциз тўланадиган товарлар ишлаб чиқарсангиз, ҚҚС бўйича солиқ солинадиган базага қайта ишлаш қийматидан ташқари Солиқ кодексининг 232-моддасига мувофиқ ҳисоблаб чиқарилган акциз солиғи суммасини ҳам киритинг.

Акциз тўланадиган маҳсулотларни ишлаб чиқарувчилар ҚҚСни ҳисоблашнинг соддалаштирилган тартибини қўллашга ҳақли эмас (Солиқ кодексининг 197-моддаси).

ВАЗИЯТ. Давал хом ашёсидан акциз тўланадиган маҳсулотлар ишлаб чиқариш

20%лик ставкада ҚҚС тўловчи заргарлик буюмлари ишлаб чиқарувчи корхона уларни давал хом ашёсидан ишлаб чиқаради. Ҳисобот даврида юкхат бўйича буюртмачидан қиймати 50 600 минг сўмлик давал хом ашёси олинди. Корхона ундан заргарлик буюмлари ишлаб чиқариб, уларни буюртмачига берди. Олинган хом ашёдан заргарлик буюмларини тайёрлаш қиймати 30 200 минг сўмни ташкил этди.

ҚҚС бўйича солиқ солинадиган базани аниқлаш учун дастлаб акциз солиғи суммасини ҳисобланг. Заргарлик буюмларига 25%лик ставкада акциз солиғи солинади (26.12.2018 йилдаги ПҚ-4086-сон қарорга 19-илова).

Давал хом ашёси ва материаллардан ишлаб чиқарилган акциз тўланадиган товарларга доир акциз бўйича солиқ солинадиган база акциз тўланадиган товарларни ишлаб чиқариш бўйича ишларнинг қиймати ҳамда давал хом ашёси ва материаллар қийматини ўз ичига олади (Солиқ кодексининг 232-моддаси).

Шу сабабли акциз солиғи суммаси 20 200 минг сўмни ташкил этади ((50 600 + 30 200) x 25%).

ҚҚС бўйича солиқ солинадиган базани аниқлаш чоғида қайта ишлаш қиймати ва акциз солиғи суммасини ҳисобга олинг. Бу вазиятда давал материал қийматини ҳисобга олманг.

Шу тариқа, ҚҚС суммаси 10 080 минг сўмни ташкил этади ((30 200 + 20 200) x 20%).

Бухгалтерия ҳисобида давал хом ашёсидан акциз тўланадиган товарларни ишлаб чиқариш чоғида ҚҚС ва акциз солиғи ҳисоблашнинг куйидагича акс эттиринг:

Хўжалик операциясининг мазмуни	Сумма, минг сўмда	Счётлар корреспонденцияси	
		дебет	кредит
Қайта ишлаш хизматларини кўрсатишдан олинган даромад акс эттирилди	30 200	4010-«Харидорлар ва буюртмачилардан олинган счётлар»	9030-«Ишлар бажариш ва хизматлар кўрсатишдан даромадлар»
Акциз солиғи ҳисобланди	20 200		6410-«Бюджетга тўловлар бўйича қарз (турлари бўйича)»
ҚҚС ҳисобланди	10 080		

Ҳисобварақ-фактуранинг жадвал қисмини куйидагича тўлдилинг:

Т/р	Товар (иш, хизмат)лар номи	Ўлчов бирлиги	Миқдори	Нархи	Етказиб бериш қиймати	ҚҚС		Етказиб беришнинг ҚҚСни ҳисобга олган ҳолда қиймати
						ставкаси	суммаси	
1	2	3	4	5	6	7	8	
1	Қайта ишлаш хизматлари	Сўм			50 400 000	20%	10 080 000	60 480 000
Жами тўлашга: олти миш миллион тўрт юз саксон минг сўм					50 400 000		10 080 000	60 480 000

ҚҚС бўйича солиқ ҳисоботида ушбу операцияни куйидагича акс эттиринг:

- ҳисобварақ-фактурадаги маълумотларни Сотиш реестрига киритинг;
- солиқ солинадиган базага киритилган акциз солиғи суммасини (20 200 минг сўм) ҚҚС ҳисоб-китобига 1-илованинг 0101-сатри 3-устунида акс эттиринг;
- ҚҚСсиз реализация қилиш қиймати ва акциз солиғини (30 200 минг сўм) ҚҚС ҳисоб-китобига 1-илованинг 0102-сатри 3-устунида акс эттиринг.

Воситачига (топшириқ берувчига)

Воситачилик хизматлари кўрсатиш (воситачилик, топшириқ) шартномаси бўйича воситачи (ишончли вакил) бўлиб чиқаётган корхона комитент ёки топшириқ берувчининг товарларини (ишларини, хизматларини) реализация қилади ёхуд унинг учун уларни харид қилади.

Воситачилик операцияларини Ҳисобварақ-фактураларни ҳисобга олиш ва расмийлаштириш тартибининг (3-илова, АВ томонидан 21.01.2019 йилда 3126-сон билан рўйхатдан ўтказилган) 4-бўлимига мувофиқ ҳисобга олиш ва расмийлаштиринг.

Воситачилик шартномаси бўйича мажбуриятларни бажариб, комитентга (топшириқ берувчига) ҳисобот тақдим этинг. Унда куйидагиларни кўрсатинг:

- ҚҚС суммаларини ажратиб кўрсатган ҳолда сиз реализация қилган (сотиб олган) товарлар (ишлар, хизматлар) миқдори ва қиймати. Ҳисоботга товарлар (ишлар, хизматлар) комитентнинг (топшириқ берувчининг) манфаатида реализация қилинганлигини (сотиб олинганлигини) тасдиқловчи шартномалар, ҳисобварақ-фактуралар, далолатномалар ва бошқа ҳужжатларнинг нусхаларини илова қилинг;
- воситачилик (топшириқ) шартномасига асосан комитент

(топшириқ берувчи) қўллаб бериши лозим бўлган, сиз сарфлаган харажатлар қиймати. Ҳисоботга ушбу харажатларни тасдиқловчи бошланғич ҳужжатларни (ҳисобварақ-фактуралар, далолатномалар, чеклар, квитанциялар) илова қилинг;

- шартнома шартларига мувофиқ ҚҚС суммасини ўз ичига оладиган воситачилик ҳақингиз суммаси;
- комитентдан (топшириқ берувчидан) олинган аванслар суммаси;
- комитентнинг (топшириқ берувчининг) қолган қарзи суммаси.

Ҳисоботдан ташқари, воситачилик ҳақингиз суммасига ёзилган ҳисобварақ-фактура ва воситачилик хизматлари кўрсатилганлиги тўғрисидаги далолатномани расмийлаштиринг. Бунда кўрсатилган воситачилик хизматлари учун воситачилик ҳақингиз суммасидан (фоиздан) ҚҚСни куйидаги формула бўйича ҳисобланг (Солиқ кодексининг 204-моддаси):

$$C_{\text{ҚҚС}} = C_{\text{вк}} / 120 \times 20, \text{ бунда:}$$

$C_{\text{ҚҚС}}$ – ҚҚС суммаси;

$C_{\text{вк}}$ – шартномага кўра воситачилик ҳақи суммаси.

Воситачилик хизматлари кўрсатилганлиги тўғрисидаги далолатномада воситачилик ҳақингиз суммасидан ташқари шартнома шартларига кўра комитент (топшириқ берувчи) сизга тўлаб бериши лозим бўлган маблағлар суммасини кўрсатинг. Бу суммани ҳисобварақ-фактурада кўрсатманг.

Комитентнинг (топшириқ берувчининг) товарлари (ишлари, хизматлари) реализация қилинганда

Комитентнинг (топшириқ берувчининг) товарларини (ишларини, хизматларини) реализация қилаётганда шартнома турига қараб харидорларга ҳисобварақ-фактураларни тақдим этинг.

Топшириқ шартномасига (Фуқаролик кодексининг 817-моддаси) кўра топшириқ берувчи номидан 3 нусхада ҳисобварақ-фактура расмийлаштиринг:

- 1-нчисини сотиб олувчига;

- 2-нчисини топшириқ берувчига беринг;

- 3-нчисини ўзингизда қолдиринг.

Унда топшириқ берувчи ва сотиб олувчининг рекузитларидан ташқари ўз рекузитларингизни ҳам кўрсатинг.

Воситачилик шартномасига (Фуқаролик кодексининг 832-моддаси) кўра ўз номингиздан 2 нусхада ҳисобварақ-фактура расмийлаштиринг.

«Хўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисобварақларидан
пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги йўриқнома»
2-ИЛОВА

ХўЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТНИНГ АСОСИЙ ҲИСОБВАРАҒИДАН МАБЛАҒЛАРНИ ТАЛАБЛАРНИ ҚОНДИРИШ УЧУН МУТАНОСИБ РАВИШДА ҲИСОБДАН ЧИҚАРИШГА ОИД МИСОЛ

Хўжалик юритувчи субъектнинг банк ҳисобварағига келиб тушган кунлик маблағлар унинг бюджетта тўловлар бўйича қарзи ҳамда ҳисобварағида иш ҳақи учун банд (брон) мавжуд бўлганда, қуйидаги тартибда мутаносиб равишда тақсимланади:

Масалан миқдорнинг асосий ҳисобварағида кун бошида 5 000 минг сўм миқдоридан маблағлар қолдиғи мавжуд.

Хўжалик юритувчи субъектнинг тўлов топшириқномалари ва тегишли органларнинг инкассо топшириқномаларига асосан қуйидаги тўловлар бўйича қарз мавжуд:

бюджетта – 4 000 минг сўм (фойда солиғидан – 3 000 минг сўм, ҚҚСдан – 500 минг сўм, бюджетта тўланадиган бошқа солиқлар ва тўловлардан – 500 минг сўм);

давлат мақсадли жамғармаларига – 2 350 минг сўм, бундан ягона ижтимоий тўлов – 2 000 минг сўм, автотранспорт йиғимлари – 350 минг сўм;

Бундан ташқари, иш ҳақи бўйича умумий сумма – 3 000 минг сўм, бундан иш ҳақи тўлашга берилган кредит суммаси – 1 000 минг сўм, иш ҳақини бронлаш суммаси – 2 000 минг сўм, унга қуйидагилар ҳам қиради: даромад солиғи (12%) – 240 минг сўм, шундан жамғариб бориладиган шахсий пенсия ҳисобварақларига мажбурий бадаллар (0,1%) – 2 минг сўм ва Касаба уюшмасига бадаллар (1%) – 20 минг сўм.

Ҳисобварақдаги ушбу барча талаблар жамланади (4 000 + 2 350 + 3 000 = 9 350 минг сўм) ва 100 фоиз деб қабул қилинади. Юқоридан санаб ўтилган талабларнинг ҳар бирини қондириш бўйича мутаносиблик қуйидагича аниқланади: 9 350 минг сўм 100 фоиз деб қабул қилинади ва ҳисобварақда мавжуд 5 000 минг сўм маблағларнинг унга нисбати аниқланади, яъни қуйидаги ҳисоб-китоб амалга оширилади: 5 000 x 100 / 9 350 = 53,476%.

Ушбу талабларнинг миқдоридан келиб чиққан ҳолда, уларнинг ҳар бирининг улуши тегишли мутаносибликларда аниқланади:

1) Бюджетта тўловлар улуши: 4 000 x 0,53476 = 2 139,0 минг сўмни ташкил қилади.

2) Давлат мақсадли жамғармаларга тўловлар улуши: 2 350 x 0,53476 = 1 256,7 минг сўмни ташкил қилади.

Давлат мақсадли жамғармаларнинг ичига ягона ижтимоий тўлов ва автотранспорт йиғимлари бўйича нисбат

(пропорция) белгиланади. Бизнинг мисолимиздан келиб чиқиб, ушбу нисбат қуйидагича бўлади:

ягона ижтимоий тўлов улуши 2 000 x 0,53476 = 1 069,5 минг сўмни ташкил этади;

автотранспорт йиғимлари улуши: 350 x 0,53476 = 187,2 минг сўмни ташкил этади.

3) Иш ҳақи бўйича умумий сумма (шу жумладан, иш ҳақини тўлашга берилган кредит ва иш ҳақи фонди бўйича бронни ўз ичига олган ҳолда) 3 000 x 0,53476 = 1 604,3 минг сўмни ташкил этади. Ушбу қисм ичига:

иш ҳақини тўлашга берилган кредитнинг улуши 1 000 x 0,53476 = 534,7 минг сўмни ташкил этади;

иш ҳақи фонди бўйича броннинг улуши (ўз ичига даромад солиғи, жамғариб бориладиган шахсий пенсия ҳисобварақларига мажбурий бадаллар ва Касаба уюшмасига бадалларини олади) 2 000 x 0,53476 = 1 069,5 минг сўмни ташкил этади. Улардан:

иш ҳақига бериладиган нақд пуллар улуши 1 740 x 0,53476 = 930,5 минг сўмни ташкил этади;

жисмоний шахсларнинг даромадидан солиқ (12%) улуши 240 x 0,53476 = 128,3 минг сўмни (унинг таркибидан жамғариб бориладиган шахсий пенсия ҳисобварақларига мажбурий бадаллар улуши 2 x 0,53476 = 1,1 минг сўмни) ташкил этади;

Касаба уюшмалари ихтиёрий бадаллар улуши (1%) 20 x 0,53476 = 10,7 минг сўмни ташкил этади.

Шу тариқа, хўжалик юритувчи субъектнинг бюджетта солиқ ва йиғимларнинг ҳар бир тури бўйича қарздорлиги бюджет олдидаги умумий қарздорлигидан 53,476 фоиз миқдоридан қондирилади. Шунингдек, хўжалик юритувчи субъектнинг давлат мақсадли жамғармалар олдидаги қарздорлиги ушбу давлат мақсадли жамғармалар олдидаги умумий қарздорликдан 53,476 фоиз миқдоридан қондирилади. Хўжалик юритувчи субъектнинг иш ҳақи бўйича қарздорлиги ҳам жисмоний шахслар даромадидан солиқ, жамғариб бориладиган шахсий пенсия ҳисобварақларига мажбурий бадаллар ва Касаба уюшмасига ихтиёрий бадалларни ҳисобга олган ҳолда, улар бўйича умумий қарздорликдан 53,476 фоиз миқдоридан қондирилади.»

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

– «Қишлоқ хўжалигида ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш чора-тадбирлари тўғрисида» (Кўчирма).

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

– «Кичик саноат зоналари фаолиятини мувофиқлаштириш ва бошқаришни янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида» (Кўчирма).

• ИДОРАВИЙ МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАР:

– ЎзР молия вазирининг «Пенсия ишларини расмийлаштириш ва юритиш тартиби ҳамда пенсия ҳужжатларининг шакллари ва уларни тўлдириш қоидалари тўғрисидаги йўриқномага ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги буйруғи;

– ЎзР Марказий банки бошқаруви, Молия вазирлиги, ДСҚнинг «Хўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги йўриқномага ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги қарори.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИДА ЕР ВА СУВ РЕСУРСЛАРИДАН САМАРАЛИ ФОЙДАЛАНИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА*

(Кўчирма)**

Республикада йиллар давомида ирригация ва мелиорация ҳолати ёмонлашуви натижасида фойдаланишдан чиқиб кетган ерларни босқичма-босқич қайта фойдаланишга киритиш, ер ости сув захираларидан самарали фойдаланиш, сув тежовчи технологияларни жорий этиш ҳамда ички ирригация тармоқларини реконструкция қилиш орқали сув йўқотилишини камайтириш, шунингдек, бу ишларда салоҳиятли инвесторлар иштирокини таъминлаш мақсадида:

1. Қуйидагилар:
Қишлоқ хўжалигида ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш концепцияси (кейинги ўринларда – Концепция) 1-иловага** мувофиқ;

Қишлоқ хўжалигида ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш концепциясини амалга ошириш бўйича «Йўл харитаси» 2-иловага** мувофиқ;

2020–2030 йилларда қишлоқ хўжалиги ерларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш бўйича амалга ошириладиган чора-тадбирларнинг прогноз кўрсаткичлари 3-иловага** мувофиқ;

2019–2022 йиллар давомида қишлоқ хўжалиги ерларида сув тежовчи технологияларни жорий қилишнинг прогноз кўрсаткичлари 4-иловага** мувофиқ тасдиқлансин.

3. Белгилансинки, Концепцияни амалга ошириш доирасида ирригация-мелиорация тармоқларини тиклаш, реконструкция қилиш, сув тежайдиган технологияларни жорий этиш ҳамда сувсизликка чидамли экинларни экиш орқали фойдаланишга киритиш учун инвестициявий шартнома

ёки давлат-хусусий шериклик асосида 50 йилгача бўлган мuddатта:

қишлоқ хўжалигида фойдаланишдан чиқиб кетган сугориладиган ерлар, шунингдек, лалми ва ўрмон фонди ерлари – Ўзбекистон Республикаси фуқаролари ва қишлоқ хўжалиги қорхоналарига;

яйлов, бўз, кўп йиллик дарахтзорлар ва бошқа ерлар – Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, қишлоқ хўжалиги қорхоналарига, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси резиденти бўлган инвесторларга берилади.

4. Концепцияни амалга ошириш доирасида ер майдонларини фойдаланишга киритишда:

ердан фойдаланувчиларга қишлоқ хўжалиги экинларини мустақил жойлаштириш, ерга ишлов бермасдан экин экиш ва ерларни иккиламчи ижарага бериш ҳуқуқи берилади;

мазкур ер майдонлари мақбуллаштирилмайди, ер участкаси ёки унинг бир қисми давлат ва жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйилишига ердан фойдаланувчи розилиги асосида сарф этилган маблағларнинг бозор қиймати ва олиб қўйиш сабабли етказилган зарарнинг ўрни тўлиқ қопланганидан сўнггина рухсат этилади;

ушбу ер майдонларида барпо этиладиган инфратузилма объектларини (далашийпон, маҳсулотлар сақланадиган омборхоналар, сугориш иншоотлари ва бошқалар) жойлаштиришга рухсат берилади;

ердан фойдаланувчиларнинг эҳтиёжлари учун олиб келинадиган ва республикада ишлаб чиқарилмайдиган хом ашё, материаллар, техника, асбоб-ускуналар, эҳтиёт қисмлар

*Ушбу Фармон Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) расман эълон қилинган ва 18.06.2019 йилдан кучга кирди.

**Ушбу Фармон «СБХ»да кўчирмада берилмоқда. Ҳужжатнинг тўлиқ матни билан «Norma» АҚТ ва nrm.uz сайтида танишиш мумкин.

РЕКЛАМА

«СОЛИҚЛАР: САВОЛЛАР ВА ЖАВОБЛАР»

Ўзбек тилидаги қўлланмасини тақдим қилимиз

Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўчи, 1/1.

Тел.: (998-71) 200-00-90. E-mail: office@norma.uz, web: www.norma.uz

Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартибда божхона тўловлари (қўшилган қиймат солигидан ташқари) тўлашдан озод қилинади;

қонунчилида белгиланган имтиёзли давр якунланганидан сўнг, янгидан фойдаланишга киритилган ер участкасига нисбатан 10 йил давомида ушбу ер участкаси фойдаланишга киритилгунга қадар белгиланган солиқ ставкалари қўлланилади;

инвестиций шартнома ёки давлат-хусусий шериклик тўғрисидаги битимда назарда тутилган ҳолларда Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан ҳар бир гектар қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерларни фойдаланишга киритиш билан боғлиқ харажатларнинг 50 фоизи, лекин базавий ҳисоблаш миқдорининг 50 баробаридан ошмаган қисми қўллаб берилди;

инвестиций шартнома ёки давлат-хусусий шериклик тўғрисидаги битимда назарда тутилган ҳолларда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Тадбиркорлик фаолиятини ривожлантиришни қўллаб-қувватлаш давлат жамғармаси маблағлари ҳисобидан ерларнинг сув таъминоти тизимларини қуриш, реконструкция қилиш учун жалб этилган кредитларнинг бир гектар ҳисобига 40 миллион сўмдан ошмайдиган қисмига тижорат банклари томонидан белгиланган фойзаларнинг 5 фоизлик пункти қўллаб берилди;

ер майдонлари инвестиций шартнома ёки давлат-хусусий шериклик тўғрисидаги битим имзоланганидан сўнг қонун ҳужжатларида ваколат берилган давлат органи (мансабдор шахс)нинг қарорига асосан ажратиб берилди.

5. Шундай тартиб ўрнатилсинки, унга мувофиқ: сугориладиган қишлоқ хўжалиги ерлари махсус муҳофазага олиниб, ушбу ерларни қишлоқ хўжалигидан бошқа мақсадларга, шу жумладан, саноат ва фуқаролик объеклари (бинолар ва иншоотлар) қурилиши учун ажратилишига йўл қўйилмайди, Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарори билан ажратиладиган ерлар бундан мустасно;

қишлоқ хўжалигидан бошқа мақсадларда фойдаланиш учун олиб қўйилмайдиган сугориладиган ерлар учун компенсация тўлово, олиб қўйилмайдиган ер майдонлари жойлашган жойларни ҳисобга олувчи коэффицентлар қўлланилмаган ҳолда, худди шундай янги ерларни ўзлаштириш учун талаб этиладиган маблағнинг 10 баробари, лалми ерлар ва сугорилмайдиган кўп йиллик дарахтзорлар эгаллаган ерлар, пичанзорлар ва яйловлар ҳолатини тубдан яхшилаш билан боғлиқ харажатларнинг 20 баробари миқдоридан ҳисобланади.

Бунда сугориладиган ерлар учун компенсация тўловининг 90 фоизи, лалми ерлар ва сугорилмайдиган кўп йиллик дарахтзорлар эгаллаган ерлар, пичанзорлар ва яйловлар учун компенсация тўловининг 95 фоизи Республика бюджетига ҳамда мос равишда 10 ва 5 фоизи Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ер ресурслари ва давлат кадастри бошқармаларининг махсус ҳисобрақамларига ўтказилади.

Ушбу меъёр ўзбошимчилик билан ерларнинг қишлоқ хўжалиги муомаласидан чиқишига сабаб бўлган ҳолларда етказилган зарарни ҳисоблашда ҳам қўлланилади ҳамда ҳисобланган маблағларнинг 95 фоизи Республика бюджетига ва 5 фоизи Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Агросаноат мажмуи устидан назорат қилиш инспекцияси ҳамда унинг ҳудудий инспекцияларининг ривожлантириш жамғармасига ундирилади;

сугориладиган ерлар ҳисобидан боғдорчилик, узумчилик ва бошқа кўп йиллик дарахтзорлар ҳамда иссиқхона хўжаликларини ташкил этиш учун ер ажратиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан белгиланган тартиб асосида амалга оширилади;

янги фермер хўжаликлари ва сув истеъмолчилари уюшмалари сувдан фойдаланиш жойларида сувни бошқариш ва ҳисобга олиш воситалари билан мажбурий тарзда жиҳозлаш шарт билан ташкил этилади;

ер майдонларини фойдаланишга киритиш сувни тежовчи технологиялардан (томчилатиб, ёмғирлатиб, тупроқ остидан томчилаб сугориш ва бошқалардан) фойдаланган ҳолда амалга оширилади.

7. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлиги:

а) Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат кўмитаси билан биргаликда 2019 йил 1 октябрга қадар қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ер майдонларини иккиламчи ижарага беришни назарда тутувчи қонун ҳужжатларига ўзгартириш киритиш бўйича Ўзбекистон Республикасининг қонуни лойиҳасини Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

б) сугориладиган ва лалми ерлар, тоғ ва тоғолди ҳамда чўп-яйлов худудларининг тупроқ унумдорлигини ошириш, сув ва бошқа табиий ресурслардан самарали фойдаланиш бўйича илмий тадқиқотлар олиб борилишини;

замонавий усуллар асосида мамлакат озиқ-овқат таъминоти барқарорлигига эришиш учун янги серхосил қишлоқ хўжалиги экинлари, уларнинг бирламчи уруқчилигини яратиш бўйича илмий тадқиқотлар ташкил этилишини ва ҳаётга татбиқ этилишини таъминласин;

в) Фармонда кўрсатилган вазифалар ижросини тўлиқ ва ўз вақтида амалга оширилишини таъминлаш мақсадида вазирлик таркибидан кўшимча 4 та штат бирлигидан иборат масъул бошқарма ташкил этсин.

8. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши ва вилоятлар ҳокимликлари 2020 йил 1 январдан бошлаб:

Қишлоқ хўжалиги вазирлиги, Сув хўжалиги вазирлиги, Ер ресурслари, геодезия, картография ва давлат кадастри давлат кўмитаси, Давлат геология ва минерал ресурслар кўмитаси билан биргаликда ҳар йили 1 ноябрга қадар мазкур Фармоннинг 3-иловасида тасдиқланган майдонларнинг кейинги йилда қайта тикланадиган ва фойдаланишга киритилмайдиган ер майдонлари манзилли рўйхатини шакллантириб, тасдиқлаш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига киритиб борсин;

пахта ва ғалла етиштириш рентабеллиги паст бўлган майдони умумий майдоннинг 50 фоиздан ортиқ бўлган туманларнинг барча экин майдонларини ирригация ва мелiorация тармоқларини қуриш, реконструкция қилиш шарт билан пахта ва ғаллани тўлиқ қайта ишлашни ташкил этувчи Ўзбекистон Республикаси резиденти бўлган инвесторларга бериш юзасидан таклифлар киритсин;

ушбу туманларда ташкил этиладиган пахта ва ғаллачилик йўналишидаги инвесторларга мазкур Фармоннинг 4-бандида назарда тутилган имтиёзлар қўлланилсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис палаталарига:

Концепция ва уни амалга ошириш бўйича «Йўл харитаси»ни ўз вақтида ва самарали ижро этилиши устидан парламент ва жамоатчилик назоратини ўрнатиш; амалга оширилган ишлар тўғрисида вазирлик ва идора-

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
МАРКАЗИЙ БАНКИ БОШҚАРУВИ, МОЛИЯ ВАЗИРЛИГИ,
ДАВЛАТ СОЛИҚ КЎМИТАСИНИНГ
ҚАРОРИ

ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАРНИНГ БАНК ҲИСОБАРАҚЛАРИДАН ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ҲИСОБДАН ЧИҚАРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМАГА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА*

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2019 йил 23 майда рўйхатдан ўтказилди,
рўйхат рақами 2342-9

Ўзбекистон Республикасининг «Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки тўғрисида»ги Қонунига ва Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 5 февралдаги ПҚ-4160-сон «Жаҳон банки ва Халқаро молия корпорациясининг «Бизнес юритиш» йиллик ҳисоботида Ўзбекистон Республикасининг рейтингини яхшилашга доир кўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви, Молия вазирлиги ва Давлат солиқ кўмитаси қарор қилади:

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Бошқаруви,

Марказий банк раиси
М.НУРМУРАТОВ,
321-В-9-сон

Молия вазирлиги
Д.КУЛЧАРОВ,
57-сон

Давлат солиқ кўмитаси раиси
Б.МУСАЕВ,
2019-33-сон

Тошкент ш., 2019 йил 13 май.

ХЎЖАЛИК ЮРИТУВЧИ СУБЪЕКТЛАРНИНГ БАНК ҲИСОБАРАҚЛАРИДАН ПУЛ МАБЛАҒЛАРИНИ ҲИСОБДАН ЧИҚАРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМАГА КИРИТИЛАЁТГАН ЎЗГАРТИРИШЛАР

1. 11-банднинг еттинчи хатбошиси қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«ходимларга иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларни амалга ошириш учун ҳисобварақда маблағларни банд (брон) қилишга доир ариза, шунингдек иш ҳақидан Касаба уюшмаларига ихтиёрий бадалларни, жисмоний шахсларни даромад солиғи ҳамда жамғариб бориладиган шахсий пенсия ҳисобварақларига мажбурий бадалларини ўтказиш бўйича хўжалик юритувчи субъект раҳбари ҳамда бухгалтерия ҳисоби ва молиявий бошқариш вазифаларини амалга оширувчи шахс томонидан имзоланган ва думалоқ муҳр (муҳр мавжуд бўлган тақдирда, бунда тадбиркорлик субъектлари томонидан муҳр билан тасдиқлаш талаб қилинмайди) билан тасдиқланган реестр илова қилинган тўлов топшириқномалари ҳамда иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловларни

Молия вазирлиги ва Давлат солиқ кўмитасининг 2011 йил 12 декабрдаги 35/4, 82 ва 2011-41-сон қарори (рўйхат рақами 2342, 2012 йил 15 март) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2012 й., 11-сон, 127-модда) билан тасдиқланган Хўжалик юритувчи субъектларнинг банк ҳисобварақларидан пул маблағларини ҳисобдан чиқариш тартиби тўғрисидаги йўриқномага иловага мувофиқ ўзгартиришлар киритилсин.

2. Мазкур қарор расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга кирди.

ЎЗР МБ Бошқаруви, МВ ва ДСҚнинг
2019 йил 13 майдаги 321-В-9, 57 ва 2019-33-сон қарорига
ИЛОВА

ундириш борасидаги суд қарори асосида ижро органлари томонидан қўйилган инкассо топшириқномалари;».

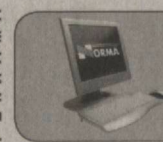
2. 14-банддан «, бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига бадаллар» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

3. 1-илованинг 15-банди қуйидаги тахрирда баён этилсин:

«15. Мақсадли маблағлар тақсимоти бўйича алоҳида тартибларда иштирок этадиган «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТК таркибидagi ташкилотларга «Ўзбекистон темир йўллари» ДАТК корхоналари ҳисобрақамларидан тўловларни амалга ошириш тўғрисида низомига (рўйхат рақами 1088, 2001 йил 27 ноябрь) мувофиқ очилган ҳисобварақлар (асосий талаб қилиб олингунча депозит ҳисобварақидан ташқари)».

4. Йўриқноманинг 2-иловаси мазкур ўзгартиришларнинг иловасига мувофиқ тахрирда баён этилсин.

*Ушбу қарор Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) расман эълон қилинган ва 23.05.2019 йилдан кучга кирди.

Ўзбекистон
Республикаси
қонунчилиги

www.norma.uz

(кейинги ўринларда – комиссия деб юритилади) томонидан пенсия, ижтимоий нафақа ва бошқа тўловларни тайинлаш ёки тайинлашни рад этиш тўғрисидаги қарори қабул қилинган сўнг аризага қайтариллиши шарт».

3. 13-бандда:

а) биринчи хатбоши куйидаги мазмундаги жумла билан тўлдирилсин:

«Барча маълумотлар киритилгандан сўнг, компьютер базаси орқали пенсия ишига рақам берилади ҳамда пенсия йиғмажилдига ушбу рақам қайд этилади.»;

б) иккинчи хатбоши куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Инспектор ариза берувчининг солиқ тўловчининг идентификация рақами ва шахсий жамғарилиб борадиган пенсия ҳисобварағига асосан Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси ва Акциядорлик-тижорат Халқ банки билан ахборот алмашинуви бўйича ўзаро ҳамкорлик, шу жумладан ахборот-коммуникация технологияларидан фойдаланган ҳолда, ариза берувчининг иш стажы, иш ҳақи ва 2019 йил 1 январга қадар бўлган давр учун ҳисобланган сугурта бадалларини, 2019 йил 1 январдан кейинги давр учун эса меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар суммасини ўзаро солиштиради.».

4. 18-банд куйидаги тахрирда баён этилсин:

«18. Текшириш тасдиқловчи ҳужжатларни берган ташкилотда ёки архивда амалга оширилади. Текшириш натижалари бўйича икки нусхада далолатнома тузилади, у текширувчининг ва ташкилот ёки архив мансабдор шахсининг имзоси, шунингдек ташкилот (тадбиркорлик субъектларидан ташқари) ёки архивнинг муҳри билан тасдиқланади. Далолатноманинг бир нусхаси ташкилот ёки архивда, иккинчи нусхаси Пенсия жамғармаси бўлимида қолади. Далолатномада тасдиқловчи ҳужжатларнинг ким томонидан берилганлиги ва текшириш вақтида ҳужжатларнинг жойлашган жойи тўғрисидаги маълумот мажбурий тартибда кўрсатилади.».

5. 22-банд куйидаги тахрирда баён этилсин:

«22. Тўлов ҳужжатлари расмийлаштирилгандан сўнг пенсия йиғмажилди инспекторга қайтарилди, инспектор ўз навбатида пенсия йиғмажилдини Пенсия жамғармаси архивида сақлаш учун архиваривусга топширади.».

6. 30²-банд ўз кучини йўқотган деб топилсин.

7. 35-банд куйидаги тахрирда баён этилсин:

«35. Текшириш ташкилот ёки архив вакили иштирокида ўтказилиши лозим, бунда текшириш натижаси бўйича далолатнома Пенсия жамғармаси бўлими ходими, ташкилот ёки архив вакили томонидан имзоланади, шундан сўнг ташкилот (тадбиркорлик субъектларидан ташқари) ёки архив муҳри билан тасдиқланади.».

8. 44 ва 45-бандлар куйидаги тахрирда баён этилсин:

«44. Пенсия, ижтимоий нафақа ва бошқа тўловлар тўлови амалга оширилган муддат пенсионер (нафақа олувчи)нинг пенсия йиғмажилдига киритилади.

45. Пенсия йиғмажилдини ҳисобдан чиқариш аввалги яшаш жойи бўйича Пенсия жамғармаси бўлими пенсия ва нафақалар тўлови мониторинги гуруҳи томонидан расмийлаштирилади. Бу ҳақдаги тегишли ёзув пенсия йиғмажилди, шунингдек мазкур Йўриқноманинг 28-иловасига мувофиқ, пенсионер (нафақа олувчи) яшаш манзили ўзгарганлиги муносабати билан пенсия йиғмажилдини ҳисобдан чиқаришни рўйхатга олиш китобига киритилади.».

9. 49-банднинг учинчи хатбошидан «ва шахсий ҳисобварақ» деган сўзлар чиқариб ташлансин.

10. 1-иловадан 12-позиция чиқариб ташлансин.

11. 2-илованинг Аризага илова қилинган ҳужжатлар рўйхатидан 4-позиция чиқариб ташлансин.

12. 3-илованинг Аризаларга илова қилинган ҳужжатлар рўйхатидан 5 ва 6-позициялар чиқариб ташлансин.

13. 4-илованинг Аризаларга илова қилинган ҳужжатлар рўйхатидан 4-позиция чиқариб ташлансин.

14. 11-иловада:

а) «Ёшга доир пенсия тайинлаш бўйича йиғмажилдларда» бўлимининг 9-позициясидан «МФЙдан маълумотнома,» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

б) «Ногиронлик пенсиясини тайинлаш йиғмажилдида» бўлимининг 10-позициясидан «МФЙдан маълумотнома,» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

в) «Боқувчисини йўқотганлик пенсиясини тайинлаш йиғмажилдида» бўлимининг 6-позицияси куйидаги тахрирда баён этилсин:

« 6. Ўлим тўғрисида гувоҳнома нусхаси _____ ».

15. 12-иловада:

а) «Ёшга доир нафақа тайинлаш бўйича йиғмажилдда» бўлимининг 4-позициясидан «МФЙдан маълумотнома,» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

б) куйидаги мазмундаги 5 ва 6-позициялар билан тўлдирилсин:

« 5. Болаликдан ногиронлиги бўлган фарзанднинг туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома нусхаси _____ »;

6. Фарзанди болаликдан ногирон деб эътироф этилганлиги тўғрисида ҳужжат _____ »;

в) «Ногиронлик нафақаси тайинлаш бўйича йиғмажилдда» бўлимининг 5-позициясидан «МФЙдан маълумотнома,» деган сўзлар чиқариб ташлансин;

г) «Боқувчисини йўқотганлик нафақаси тайинлаш бўйича йиғмажилдда» бўлимининг 3-позицияси куйидаги тахрирда баён этилсин:

« 3. Ўлим тўғрисида гувоҳнома нусхаси _____ ».

16. 23-илова ўз кучини йўқотган деб топилсин.

РЕКЛАМА

ORMA

«КОРХОНА ЮРИСТИ»

электрон маълумотнома тизимини ЎЗБЕК ТИЛИДА тақдим этамиз

Тошкент ш., Миробод тумани, Та.Ғинмаржон кўч., 1/1. Тел. (71) 200-00-90.
E-mail: office@orma.uz, web: www.orma.uz

лар ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳокимларининг ахборотларини **ҳар чорақда** Сенат, Қонунчилик палатаси ва тегишлича Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси ҳамда халқ депутатлари вилоят Кенгашларининг мажлисларида эшитиб борилишини таъминлаш тасвია этилсин.

12. Ўзбекистон Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлиги, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги ва бошқа оммавий ахборот воситаларига мазкур Фармоннинг мазмун-моҳияти ҳамда унда белгиланган чора-тадбирларнинг амалга оширилишини ёритиб бориш тасвია этилсин.

13. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ҳўжалиги вазирлиги

Адлия вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан биргаликда икки ой муддатда қонун ҳужжатларига ушбу Фармондан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

14. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири А.Н.Арипов, Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси раҳбари Ш.Низомиддинов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президентини Ш.МИРЗИЁЕВ.

Тошкент ш.,
2019 йил 17 июнь
ПФ-5742-сон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ҚАРОРИ

КИЧИК САНОАТ ЗОНАЛАРИ ФАОЛИЯТИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ ВА БОШҚАРИШНИ ЯНАДА ТАКОМИЛЛАШТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА*

(Кўчирма)**

Янги рақобатбардош ишлаб чиқаришлар ва кичик корхоналарнинг ривожлантирилишини давлат томонидан қўллаб-қувватлаш бўйича узлуксиз равишда амалга оширилаётган чора-тадбирлар доирасида 150 та кичик саноат зонаси ташкил қилинган бўлиб, уларнинг ҳудудида ҳар йили жами 1,7 триллион сўмдан ортиқ қийматдаги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ҳажмига эга бўлган 1 691 та кичик корхона фаолият юритади ва 27 мингдан зиёд иш ўринлари яратилди.

Кичик саноат зоналари фаолиятини мувофиқлаштириш ва бошқариш тизимини янада такомиллаштириш, уларнинг иштирокчилари учун фаолият юритиш шароитларини сифат жиҳатидан яхшилаш ва маҳсулотларни сотишга кўмаклашиш, инвестициялар жалб қилинишини фаоллаштириш, авваламбор фойдаланилмаётган, фаолият юритмаётган ишлаб чиқариш майдонлари негизда ташкил қилинаётган импортбоп маҳсулотларни чиқариш бўйича замонавий ишлаб чиқаришларнинг жорий этилишини жадаллаштириш, ушбу асосда янги турғун иш жойлари ташкил этилишини таъминлаш ва аҳоли даромадини ошириш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва саноат вазирлиги ҳамда Давлат активларини бошқариш агентлигининг Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида давлат муассасаси шаклидаги **кичик саноат зоналарини бошқариш бўйича ягона дирекцияларни** (кейинги ўринларда – дирекциялар) ҳар бир кичик саноат зонасига дирекцияларнинг масъул ходимларини бириктирган ҳолда ташкил этиш тўғрисидаги таклифига розилик берилсин.

Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари бир ой муддатда янги ташкил қилинаётган дирекцияларнинг рўйхатдан ўтказилишини таъминласин.

2. Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил

10 январдаги «Иқтисодий ривожланиш соҳасида давлат сиёсатини амалга ошириш тизимини тубдан такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги ПФ-5621-сонли Фармони билан кичик саноат зоналари иштирокчиларига куйидаги ҳуқуқлар берилганлиги маълумот учун қабул қилинсин:

ўз маблағлари ҳисобига қурилган бинолар ва иншоотлар (ёки уларнинг қисмлари)га мулк ҳуқуқини белгиланган тартибда расмийлаштириш;

реконструкция қилиш ёки капитал таъмирлашни ўз маблағлари ҳисобидан амалга оширган тақдирда, бироқ кичик саноат зонаси иштирокчиси мақомини олган кундан бошлаб камида 3 йил муддат ўтгандан кейин, бинолар ва иншоотлар (ёки уларнинг қисмлари)ни хусусийлаштириш;

инвестиция ва бошқа ижтимоий мажбуриятларни тўлиқ бажарган тақдирда, бироқ кичик саноат зонаси иштирокчиси мақомини олган даврдан бошлаб камида 5 йил муддат ўтгандан кейин, ўзларига берилган бинолар ва иншоотлар (ёки уларнинг қисмлари)ни хусусийлаштириш.

3. Белгилаб қўйилсинки:

а) кичик саноат зоналари фақатгина транспорт ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмаси мавжуд ёки ўтказиш осон бўлган фаолият юритмаётган корхоналар негизда ва қишлоқ ҳўжалигига мўлжалланмаган бўш ер майдонларида ташкил қилинади;

б) ер участкаларини бериш, кичик саноат зоналари ҳудудида амалга ошириш учун инвестиция лойиҳаларини танлаш ва жойлаштириш тўғрисидаги қарорлар туман (шаҳар) ҳокимининг ер участкасини бериш тўғрисидаги алоҳида қарорини қабул қилмаган ҳолда Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрида эркин иқтисодий зоналар ва кичик саноат зоналарининг маъмурий кенгашлари (кейинги ўринларда – маъмурий кенгашлар) баённомалари шаклида расмийлаштирилади;

*Ушбу қарор Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) расман эълон қилинган ва 21.06.2019 йилдан кучга кирди.

**Ушбу қарор «СБХ»да кўчирмада берилмоқда. Ҳужжатнинг тўлиқ матни билан «Norma» АҚТ ва orm.uz сайтида танишиш мумкин.

в) кичик sanoat зонаси иштирокчиси томонидан инвестиция лойиҳасини кичик sanoat зонасида жойлаштирилган кундан эътиборан уч ой мобайнида амалга ошириш бўйича чора-тадбирлар кўрилмаганлиги, шунингдек объектдан шартномада кўрсатилган мақсадга номувофиқ фойдаланилганлиги шартноманинг бир томонлама тартибда бекор қилинишига асос бўлади;

г) кичик sanoat зонаси иштирокчиси томонидан инвестиция лойиҳасини амалга ошириш объекти сабабларга кўра шартномада кўрсатилган муддатларда якунланмаган бўлса ёки охириги 6 ой мобайнида ишлаб чиқариш фаолияти амалга оширилмаган бўлса, маъмурий кенгаш унга лойиҳа амалга оширилишини тезлаштириш бўйича «йўл харитаси»ни тасдиқлаган ҳолда қўшимча муддат тақдим этилиши ёхуд шартнома бекор қилиниши тўғрисидаги масалани кўриб чиқиши мумкин;

д) бинолар ва иншоотлар (ёки уларнинг қисмлари)ни хусусийлаштириш куйидаги тартибда амалга оширилади:

ўз маблағлари ҳисобига реконструкция қилиш ёки капитал таъмирлаш ишлари олиб борилган бинолар ва иншоотлар (ёки уларнинг қисмлари)да, бироқ кичик sanoat зонаси иштирокчиси макomini олган кундан бошлаб камида 3 йил муддат ўтгандан кейин – реконструкция қилиш ёки капитал таъмирлаш ишларининг харажатлари чегириб ташланган ҳолда белгиланган тартибда аниқланадиган баҳолаш қиймати бўйича;

инвестиция ва бошқа ижтимоий мажбуриятларни тўлиқ бажарган тақдирда (иштирокчининг шахсий маблағлари ҳисобига реконструкция қилиш ёки капитал таъмирлаш ишлари олиб бормаган ҳолда), бироқ кичик sanoat зонаси иштирокчиси макomini олган кундан бошлаб камида 5 йил муддат ўтгандан кейин – беш йил мобайнида тенг улушларда тўловларни киритиш ҳуқуқи берилган ҳолда белгиланган тартибда аниқланадиган баҳолаш қиймати бўйича.

4. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва sanoat вазирлиги:

а) маъмурий кенгашлар ва дирекциялар билан биргаликда уч ой муддатда:

республиканинг барча ҳудудларидаги кичик sanoat зоналарини инвентаризация қилиш ва уларнинг фаолиятини ўрганиш ҳамда натижаси бўйича уларнинг ҳар бири кейинчалик фаолият юритиши мақсадга мувофиқлиги ҳақида Вазирлар Маҳкамасига тақлифлар киритилишини;

кичик sanoat зоналари иштирокчилари билан тузилган бинолар ва иншоотларнинг ижараси тўғрисидаги шартномаларни, зарур ҳолларда, белгиланган тартибда фойдаланил-

маётган ва мақсадга номувофиқ фойдаланилаётган бинолар ва иншоотларни қайтариш чора-тадбирларини кўрган ҳолда ёки қўшимча лойиҳаларни жойлаштириш ҳисобига улардан оқилона фойдаланиш бўйича «йўл хариталари»ни ишлаб чиққан ҳолда қайта кўриб чиқилишини;

белгиланган муддатларда инвестиция лойиҳаларининг амалга оширилиши бошлангани таъминламаган кичик sanoat зоналари иштирокчилари билан инвестициялаш тўғрисидаги битимларнинг бекор қилинишини;

ишлаб чиқаришнинг қисқа муддатларда фойдаланишга топширилишини кўзда тутган ҳолда орқада қолаётган лойиҳалар бўйича тармоқ жадвалларининг ишлаб чиқилишини таъминласин;

б) Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда икки ҳафта муддатда ижтимоий-иқтисодий ривожланиши орқада қолаётган туманлар ва шаҳарларда ҳудуднинг салоҳияти, рақобатдаги устувор йўналишлари, табиий ва меҳнат ресурсларидан келиб чиқиб, уларнинг ихтисослашуви белгиланган ҳолда янги кичик sanoat зоналарини ташкил қилиш бўйича тақлифларни Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

в) Ўзбекистон Республикаси Уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Транспорт вазирлиги, Энергетика вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари билан биргаликда уч ой муддатда янги ташкил қилинаётган кичик sanoat зоналари ҳудудларида талаб юқори бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарилишини йўлга қўйиш учун зарур шарт-шароитлар яратилишини назарда тутган ҳолда ҳудудлар кесимида транспорт ва муҳандислик-коммуникация инфратузилмасини жадал ривожлантириш бўйича «йўл харитаси»ни тасдиқлаш учун Вазирлар Маҳкамасига киритсин;

г) оммавий ахборот воситалари, шу жумладан, электрон ва интернет нашрларини жалб қилган ҳолда мамлакатнинг кичик sanoat зоналари, инвестиция киритишнинг афзалликлари ва яратилаётган имтиёзли шароитлар, кичик sanoat зоналари ҳудудларидаги мавжуд бўлган инфратузилма, тақлиф қилинаётган хизматлар, шунингдек, амалга оширилиши тавсия этилаётган инвестиция лойиҳалари тўғрисидаги батафсил маълумотларнинг доимий асосда нашр этилишини ташкил этсин.

6. Кичик sanoat зоналари дирекциялари 2022 йил 1 июлга қадар ер солиғи ва мол-мулк солиғи тўлашдан озод этилсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Ахборот технологиялари ва коммуникацияларини ривожлантириш вазирлиги Иқтисодиёт

ва sanoat вазирлиги билан биргаликда уч ой муддатда кичик sanoat зоналари ҳудудларида амалга оширилаётган инвестиция лойиҳаларини мониторинг қилишнинг автоматлаштирилган тизимини жорий этсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва sanoat вазирлиги икки ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига: ушбу қарор талаблари ҳисобга олган ҳолда Кичик sanoat зоналари тўғрисида янгиланган низом лойиҳасини; қонун ҳужжатларига ушбу қарордан келиб чиқадиган ўзгартириш ва қўшимчалар тўғрисида тақлифлар киритсин.

11. Мазкур қарорнинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари – молия вазири Ж.А.Қўчқоров ва Ўзбекистон Республикаси Президентини маъмуриятининг ўринбосари Г.К.Саидова зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президентига Ш.МИРЗИЁЕВ.

Тошкент ш.,
2019 йил 21 июнь
ПҚ-4363-сон.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
МОЛИЯ ВАЗИРИНИНГ
БҒЙРУҒИ

ПЕНСИЯ ИШЛАРИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ВА ЮРИТИШ ТАРТИБИ ҲАМДА ПЕНСИЯ ҲУЖЖАТЛАРИНИНГ ШАКЛЛАРИ ВА УЛАРНИ ТЎЛДИРИШ ҚОИДАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМАГА ЎЗГАРТИРИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР КИРИТИШ ҲАҚИДА*

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан 2019 йил 17 июнда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2282-6

Ўзбекистон Республикасининг Солиқ кодекси ва Ўзбекистон Республикасининг «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунига мувофиқ буюраман:

1. Ўзбекистон Республикаси молия вазирининг 2011 йил 14 октябрдаги 63-сон буйруғи (рўйхат рақами 2282, 2011 йил 17 ноябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2011 й., 45-46-сон, 483-модда) билан тасдиқланган Пенсия ишларини расмийлаштириш ва юритиш тартиби ҳамда пенсия ҳужжатларининг шакллари ва уларни тўлди-

риш қоидалари тўғрисидаги йўриқномага иловага мувофиқ ўзгартириш ва қўшимчалар киритилсин.

2. Мазкур буйруқ расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

Вазир
Д.КУЧКАРОВ.

Тошкент ш.,
2019 йил 29 май
67-сон.

ЎзР молия вазирининг
2019 йил 29 майдаги 67-сон буйруғига
ИЛОВА

ПЕНСИЯ ИШЛАРИНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ВА ЮРИТИШ ТАРТИБИ ҲАМДА ПЕНСИЯ ҲУЖЖАТЛАРИНИНГ ШАКЛЛАРИ ВА УЛАРНИ ТЎЛДИРИШ ҚОИДАЛАРИ ТЎҒРИСИДАГИ ЙЎРИҚНОМАГА КИРИТИЛАЁТГАН ЎЗГАРТИРИШ ВА ҚЎШИМЧАЛАР

1. 1-банднинг иккинчи хатбошиси куйидаги тахрирда баён этилсин:

«Якка тартибдаги тадбиркор (чет элда ёлланган ҳолда ишловчи шахс, деҳқон хўжалиги аъзоси, оилавий тадбиркорлик субъекти оиласи аъзоси учун, шунингдек якка тартибдаги тадбиркор томонидан меҳнат шартномаси бўйича ёлланган ходимлар учун) томонидан Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармасига ягона ижтимоий тўлов (2019 йил 1 январга қадар бўлган давр учун – сугурта бадаллари) тўланганлигини тасдиқловчи маълумотнома унинг яшаш жойи бўйича Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ хизмати органлари томонидан тақдим этилган маълумотлар асосида берилади.»

2. 11-банднинг биринчи хатбошиси куйидаги тахрирда баён этилсин:

«11. Инспектор аризачи ёки ташкилот вакилига тақдим этилган ҳужжатларнинг (меҳнат дафтарчаси, архив маълум-

отлари, ташкилот томонидан тақдим этилган маълумотномалар, якка тартибдаги тадбиркор (чет элда ёлланган ҳолда ишловчи шахс, деҳқон хўжалиги аъзоси, оилавий тадбиркорлик субъекти оиласи аъзоси учун, шунингдек якка тартибдаги тадбиркор томонидан меҳнат шартномаси бўйича ёлланган ходимлар учун) томонидан 2019 йил 1 январга қадар бўлган давр учун сугурта бадаллари, 2019 йил 1 январдан кейинги давр учун эса ягона ижтимоий тўлов тўланганлигини тасдиқловчи маълумотномалар ва солиқ агенти ҳисобланмайдиган иш берувчидан даромад олувчи ходимнинг жами йиллик даромад тўғрисидаги декларацияларидан ташқари) асл нусхаларни қайтарида ва унга аризанинг тегишли қисmini қирқиб олган ҳолда, ҳужжатлар қабул қилинганлиги тўғрисида тилхат беради, бунда тилхат нусхаси тақдим этилган ҳужжатлар билан биргаликда Пенсия жамғармаси бўлимида сақланади. Меҳнат дафтарчасининг асл нусхаси Пенсия жамғармаси бўлимининг пенсия тайинлаш комиссияси

*Ушбу буйруқ Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базасида (lex.uz) расман эълон қилинган ва 17.06.2019 йилдан кучга кирди.

РЕКЛАМА

ORMA

**«КИЧИК КОРХОНА
ЭЛЕКТРОН БУХГАЛТЕРИ»**

Ўзбек тилидаги қўлланмасини тақдим этамиз

Тошкент ш., Миробод тумани, Та.В.Имаржон кўч., 1/1.
Тел.: (71) 200-00-90. E-mail: office@orma.uz, web: www.orma.uz

ДОРИ УЧУН ЧЕКЛАНГАН УСТАМА

? Корхона дори воситалари билан улгуржи ва чакана савдо қилади, умум-белгиланган солиқларни тўлайди. Дори-дармонлар ва тиббий буюмларни импорт қилдик. Товарнинг контракт қиймати 100 минг АҚШ долларини ташкил этади. БЮДда кўрсатилган товарларнинг божхона қиймати ҳам 100 АҚШ долларига тенг. Етказиб берувчи 20 минг АҚШ доллари миқдорига сийлов тақдим этди, тегишинча, биз 80 минг АҚШ долларини тўлади. Президентнинг 31.10.2016 йилдаги ПҚ-2647-сон қарорига мувофиқ дори-дармонлар ва тиббий буюмларга чекланган устама миқдорини: улгуржи савдо учун 15%, чакана савдо учун эса 20% белгилаш мумкин. Сийлов билан олинган, импорт қилинган дори-дармонлар ва тиббий буюмларга чекланган устама қайси қийматдан белгиланади?

– Дори-дармонлар ва тиббий буюмлар реализация қилинганда чекланган савдо устамалари ушбу ТМЗнинг харид қийматидан (таннархидан) келиб чикиб ҳисобланади. Импорт қилинган ТМЗ таннархи харид қиймати (етказиб берувчига тўланадиган суммалар) ва уларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган барча харажатларни ўз ичига олади (АВ томонидан 17.07.2006 йилда 1595-сон билан рўйхатдан ўтказилган 4-сон БҲМСнинг 13-банди). Етказиб беришда иштирок этувчи воситачилар сонидан қатъи назар, улгуржи савдо учун импорт қилинган дори-дармонлар ва тиббий буюмлар сотиб олинган қийматидан 15%дан ортиқ бўлмаган миқдорда савдо устамалари белгиланади. Чакана савдо учун чекланган савдо устамалари эса уларнинг улгуржи нархидан 20%дан ор-

тиқ бўлмаган миқдорда белгиланади (31.10.2016 йилдаги ПҚ-2647-сон қарорнинг 1-банди).

Етказиб берувчи тақдим этган сийловлар корхонангиз учун бошқа даромадлар ҳисобланади ва харид қилинган ТМЗ таннархини камайтирмайди (Солиқ кодексининг 132-моддаси). Фойда солигини ҳисоблаб чиқаришда махсулот етказиб берувчиларнинг сийлови суммалари жами даромадга киритилади. ЯСТ тўловчилар учун бундай сийловлар солиқ солинадиган базадан чегирланади (Солиқ кодексининг 356-моддаси 1-қисми 6-банди).

Сизнинг ҳолатда ТМЗнинг харид қиймати 100 минг АҚШ доллари миқдоригади контракт қиймати ва харид қилиш билан боғлиқ харажатлардан иборат. 20 минг АҚШ доллари эса – етказиб берувчи тақдим этган сийлов суммаси.

САҚЛАШ ХАРАЖАТЛАРИ

? Улгуржи савдо корхонаси товарни импорт қилади. Товар Ўзбекистон чегарасидан ўтиб, 2019 йил 25 апрелда божхона омборига келиб тушиди. Рухсат бериш хужжатлари ва ИМ-40 БЮД расмийлаштирилгунга қадар товар божхона омборида турди. Эркин муомалага чиқариш учун БЮД 10 майда расмийлаштирилди. Божхона омбори хизматларни ҚҚС билан кўрсатади ва товарни сақлаганлик учун ҳар ойда алоҳида ҳисобварақ-фактура тақдим этади. Товарни божхона омборида сақлаганлик учун тўланган сумма давр харажатларига киритиладими ёки товар таннархигами?

– 4-сон БҲМС «Товар-моддий захиралар»нинг (АВ томонидан 17.07.2006 йилда 1595-сон билан рўйхатдан ўтказилган) 13-бандида белгиланган умумий қондага биноан, товарлар бухгалтерия балансига таннархи бўйича киритилади, у харид қиймати (етказиб берувчига тўланадиган суммалар) ва у билан боғлиқ бўлган барча харажатларни ўз ичига олади. Товарларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган харажатларга қуйидагилар киритилади:

- божхона божлари ва йиғимлари;
- ТМЗни харид қилиш билан боғлиқ бўлган солиқ ва йиғимлар суммалари (агар улар қопланмаса);
- ТМЗ улар орқали харид қилинган таъминотчи ва воситачи ташкилотларга тўланадиган воситачилик ҳақи;
- ТМЗни сертификатлаш бўйича харажатлар;
- ТМЗни тайёрлаш ва уларни жорий жойлашиш ёки фойдаланиш жойига етказиб бериш бўйича транспорт-тайёрлов харажатлари;
- ТМЗни харид қилиш билан бевосита боғлиқ бўлган бошқа харажатлар.

Бироқ 4-сон БҲМСнинг 22-бандида ташкилот томонидан қайта сотиш учун харид қилинган товарлар харид қиймати бўйича ҳисобга олиниши мумкинлиги кўрсатилган. Бунда 4-сон БҲМСнинг 13-бандида назарда тутилган товарларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган харажатлар улар юзага келган ҳисобот даврида

ташкilotнинг давр харажатларига (реализация қилиш бўйича) киритилади.

Ташкilotнинг ҳисоб сиёсатида товар-моддий захираларни ҳисобга олишнинг қўлланиладиган тартиби акс эттирилиши лозим.

Хулоса: одатда импорт қилинган товарни божхона омборида сақлаш харажатлари (у ИМ-40 БЮД бўйича эркин муомалага чиқарилгунга қадар) унинг таннархида акс эттирилади. Бироқ сиз ушбу чиқимларни давр харажатларида (9410-«Реализация қилиш бўйича харажатлар» счёти) ҳисобга олишга ҳақлисиз. Корхонангиз ҳисоб сиёсатида бу борада нима тасдиқланганига қараб танлашингиз мумкин.

Эйтибор беринг!

Товарлар таннархидан паст баҳоларда реализация қилинганда, солиқ солиши мақсадлари учун реализация қилишдан олинган тушум товарни олиш билан боғлиқ харажатларни ўз ичига олувчи таннарх ёки харид қиймати асосида аниқланади (Солиқ кодексининг 130-моддаси 11-қисми, 355-моддаси 2-қисми 1-банди 8-хатбоиши). Шу боис товарларни харид қилиш билан боғлиқ бўлган харажатларни 9410-счётида ҳисобга оладиган бўлсангиз, солиқ солиши мақсадида харажатларни, шу жумладан божхона омборида сақлаш харажатларини ҳисобга олган ҳолда, товарнинг харид қийматини ҳисоблашингиз лозим.

Жавобларни «Norma» МЧЖ экспертлари тайёрладилар.

? Ташкilotимиз ходимларга овқатланиш, ишдан ташқари қўшимча ишлаганлик, хизмат сафарларидаги нормадан ортиқча харажатлар учун ҳақ тўлайди ва моддий ёрдам кўрсатади. Буларнинг ҳаммасига 25% ЯИТ солинади. Касаллик варақаларига тўланадиган ҳақни ҳисоблаб чиқариш учун ўртача ойлик иш ҳақини ҳисоблашда 1/12 қисмга нималар киритилади?

КАСАЛЛИК ВАРАҚАСИ БЎЙИЧА НАФАҚА: ҲИСОБ-КИТОБ УЧУН БАЗА

– Вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик нафақаларини тайинлаш ва тўлаш тартиби Давлат ижтимоий сугуртаси бўйича нафақалар тайинлаш ва тўлаш тартиби тўғрисида низомда (АВ томонидан 8.05.2002 йилда 1136-сон билан рўйхатдан ўтказилган) белгиланган.

Вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик нафақаси ходимнинг иш жойидан олинандиган, сугурта бадаллари ҳисобланадиган жами иш ҳақи тўловларини ўз ичига оладиган ҳақиқий иш ҳақидан келиб чикиб ҳисобланади (Низомнинг 50-банди). Сугурта бадаллари 1.01.2019 йилдан бекор қилинган (Солиқ кодексининг 23-моддаси, 51-боби; 24.12.2018 йилдаги ЎРҚ-508-сон Қонуннинг 2-моддаси 2, 81-бандлари), бироқ 10.06.2019 йилдаги ҳолатга кўра Низомга ўзгартиришлар киритилмаган.

Ўзгартиришлар киритилгунга қадар, фикримизча, ҳисоб-китоб қилаётганда, аввалгидек, Солиқ кодексининг 172-моддасига мувофиқ меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадларга киритиладиган тўловларни ҳисобга олиш лозим. Сизнинг мисолингизда лавозим маошидан ташқари тўланадиган, ЯИТ солинадиган овқатланиш, ишдан ташқари қўшимча ишлаганлик, хизмат сафарларидаги нормадан ортиқча харажатлар учун ҳақ ва моддий ёрдам сингари тўловлар нафақани ҳисоблашда инobatга олиниши керак.

Солиқ кодексининг 176–178-моддаларида санаб ўтилган ходимлар иш жойидан оладиган даромадлар (моддий ёрдам тарзидаги даромадлар, мулкӣ ва бошқа даромадлар) меҳнатга ҳақ тўлаш тарзидаги даромадлар ҳисобланмайди, шу сабабли вақтинча меҳнатга лаёқатсизлик нафақаларини ҳисоблашда инobatга олинмайди.

ЭЪЛОН

«ЖАВОБ БЕРАМИЗ» ИНФОКИОСКИГА ХУШ КЕЛИБСИЗ

Солиқ солиш, бухгалтерия ҳисоби ва ҳуқуққа оид мавзулардаги саволларнингизга электрон қўлланмалар ва газета материаллари муаллифлари жавоб берадилар.

Жавобларни norma.uz сайтидаги «Жавоб берамиз» эксперт хизмати электрон ахборот киоскисидан топасиз.

Саволларни қуйидагича бериш мумкин:

✓ аввал norma.uz сайтида рўйхатдан ўтиб, мурожаатни электрон кўринишида жўнатган ҳолда;

✓ (71) 200-00-59 бевосита алоқа телефони орқали (душанбадан эсумагача соат 10.00 дан 17.00 гача).

КОРХОНА КИЧИК ҲАМ, КАТТА ҲАМ ЭМАС

? Корхонанинг асосий фаолият тури – тикувчилик ишлаб чиқариши. Бошқа фаолият тури савдо ҳисобланади. Ўтган йил якунларига кўра савдо тушуми ишлаб чиқаришдан тушган тушумдан ошди, савдо асосий фаолият турига айланди. Аввалбосдан ИФУТ коди – 14190 берилган эди. Йиллик ҳисоботлар топширилгандан кейин статистика органлари янги ИФУТ коди – 47711 бериб, йирик корхонага айланганимизни маълум қилди. Йирик корхона сифатида 2019 йилда ДСИга қандай ҳисоботларни топширишимиз керак?

– Корхонангиз йирик корхонага айланмаган – у ВМнинг 24.08.2016 йилдаги 275-сон қарорига мувофиқ кичик тадбиркорлик субъектлари жумласидан чиққан.

Солиқ даврида олинган ялпи тушуми 1 млрд сўмдан ошмаган корхоналар ЯСТ ёки умумбелгиланган солиқларни тўлашлари мумкин (Солиқ кодексининг 350-моддаси 1-қисми 1-банди).

Солиқ давридаги тушуми 1 млрд сўмдан ошганда, корхона кейинги ойдан умумбелгиланган солиқларни тўлашга ўтади. Бунда фойда солиғи ва ҚҚС тўланади. Тушум 3 млрд сўмдан ошмаганда, корхона соддалаштирилган ҚҚСни тўлаши мумкин.

2019 йилдан корхоналар солиқ солиш тартибидан қатъи назар, солиқ солиш объектлари мавжуд бўлганда юридик шахслардан олинган мол-мулк солиғи, ер солиғи, шунингдек сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ тўлайдилар.

Жадвалда кичик тадбиркорлик субъекти деб ҳисобланмайдиган корхона томонидан тақдим этиладиган солиқлар бўйича ҳисоб-китоб турлари келтирилган:

Солиқ тури	Ҳисобот номи	Тақдим этиш даврийлиги ва муддати
Ягона солиқ тўлови	Ягона солиқ тўлови ҳисоб-китоби	Ҳар чоракда, ҳисобот чорагидан кейинги ойнинг 25-кунидан кечиктирмай, йил якунлари бўйича эса – йиллик молиявий ҳисобот топшириладиган муддатда
Юридик шахслардан олинган фойда солиғи	Юридик шахслардан олинган фойда солиғи ҳисоб-китоби	Ҳар чоракда, ҳисобот чорагидан кейинги ойнинг 25-кунидан кечиктирмай, йил якунлари бўйича эса – йиллик молиявий ҳисобот топшириладиган муддатда
	Юридик шахслардан олинган фойда солиғи бўйича жорий тўловларни ҳисоблаш учун маълумотнома	Жорий чорак биринчи ойнинг 10-кунигача
ҚҚС (СҚҚС)	Кўшилган қиймат солиғи ҳисоб-китоби	Ҳар ойда, ҳисобот ойдан кейинги ойнинг 25-кунидан кечиктирмай, йил якунлари бўйича эса – йиллик молиявий ҳисобот топшириладиган муддатда
Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ	Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ ҳисоб-китоби	Объект жойлашган жойи бўйича йилда 1 марта – йиллик молиявий ҳисобот топшириладиган муддатда
	Юридик шахсларнинг мол-мулкига солинадиган солиқ бўйича жорий тўловларни ҳисоблаб чиқариш учун маълумотнома (микрофирмалар ва кичик корхоналардан ташқари)	Объект жойлашган жойи бўйича жорий солиқ даврининг 10 январига, янги ташкил қилинганлари эса – давлат рўйхатидан ўтказилган санадан эътиборан 30 кундан кечиктирмай
Юридик шахслардан олинган ер солиғи	Ер солиғи ҳисоб-китоби	Ер участкаси жойлашган жойи бўйича жорий солиқ даврининг 10 январига қадар
Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ	Сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ ҳисоб-китоби	Сувдан фойдаланиш ёки сув истеъмоли жойи бўйича юридик шахслар томонидан йилда 1 марта (қушлоқ хўжалиги корхоналари бундан мустасно) – йиллик молиявий ҳисобот топшириладиган муддатда
	Солиқ даврида сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ суммаси 200 ЭКИХдан кўпни ташкил этадиган юридик шахслар учун (микрофирмалар ва кичик корхоналар, шунингдек алкогольсиз ичимликлар ишлаб чиқарувчи корхоналар бундан мустасно) сув ресурсларидан фойдаланганлик учун солиқ бўйича жорий тўловларни ҳисоблаб чиқариш учун маълумотнома	Сувдан фойдаланиш ёки сув истеъмоли жойи бўйича жорий солиқ даврининг 25 январига, янги ташкил қилинганлари эса – давлат рўйхатидан ўтказилган кундан эътиборан 30 кундан кечиктирмай

Бундан ташқари, Жисмоний шахслардан олинган даромад солиғи ва ягона ижтимоий тўлов ҳисоб-китоби тақдим этилади. Кичик тадбиркорлик субъектлари учун ҳам, улар сирасига кирмайдиган корхоналар учун ҳам ҳисоботлар бир хил муддатда – ҳар ойда, ҳисобот ойдан кейинги ойнинг 25-санасидан кечиктирмай топширилади.

? Корхона штатида бош бухгалтер бўлиши шартми ёки бухгалтерия ҳисоби бўйича ишларни бажариш учун фуқаролик-ҳуқуқий шартномани тузса ҳам бўладими?

БОШ БУХГАЛТЕР: ЎЗИМИЗНИКИМИ ЁКИ БЕГОНА?

– Корхона штатида бош бухгалтер бўлиши шарт эмас.

Бухгалтерия ҳисоби ва ҳисоботини ташкил этиш корхона раҳбари зиммасига юкланган. Бунда у қуйидагиларга ҳақлидир («Бухгалтерия ҳисоби тўғрисида»ги Қонуннинг 11-моддаси):

• бухгалтерия ҳисоби хизматининг раҳбари бошчилигида бухгалтерия ҳисоби хизматини ташкил этиш ёки шартнома асосида жалб қилинган бухгалтер хизматидан фойдаланиш. Бунда бош бухгалтер билан меҳнат шартномаси тузилиши лозим;

• бухгалтерия ҳисобини юретишни ихтисослаштирилган ташкилотга (аудиторлик ташкилотлари, солиқ маслаҳатчилари ташкилотлари ва уставида бухгалтерия ҳисобини юретиш бўйича хизмат кўрсатиш назарда тутилган бошқа ташкилотлар) шартнома асосида юклаш;

• бухгалтерия ҳисобини мустақил юретиш.

Шу билан бирга корхона бухгалтерия ҳисоби соҳасида консалтинг хизматлари кўрсатилиши юзасидан жисмоний шахс билан фуқаролик-ҳуқуқий шартнома тузиши мумкин.

СОЛИҚ ОРГАНИ ҲИСОБОТНИ ҚАБУЛ ҚИЛМАСА...

? 2019 йил апрель ойи учун эсўнатилган ҚҚС бўйича ҳисоботда солиқ суммаси камайтирилганлиги сабабли уни қабул қилиш автоматик тарзда рад этилди. Солиқ кодексининг 45-моддасига мувофиқ, солиқ ҳисоботи дастлабки тарзда камерал назорат қилинмасдан ва унинг мазмуни муҳокама этилмасдан қабул қилинади. Солиқ органлари солиқ суммаси камайтирилганлиги сабабли ҳисоботни қабул қилишни рад этишлари мумкинми?

– Солиқ ҳисоботи дастлабки тарзда камерал назорат қилинмасдан ва унинг мазмуни муҳокама этилмасдан қабул қилинади (Солиқ кодексининг 45-моддаси 9-қисми).

Ҳисоботни электрон ҳужжат тарзида қабул қилиб олишда ДСҚнинг дастурий-аппарат воситалари санани кўрсатган ҳолда унинг қабул қилиб олингани автоматик тарзда тасдиқланишини таъминлайдилар (АВ томонидан 12.07.2016 йилда 2808-сон билан рўйхатдан ўтказилган Низомнинг 13-банди).

Электрон ҳужжат тарзидаги ҳисоботни қабул қилувчи ва унга ишлов берувчи солиқ органларининг мансабдор шахслари кейинчалик фойдаланиш учун қабул қилиниб олинмаётган ахборотга ўз вақтида ишлов берилиши учун шахсан жавобгар бўладилар (Низомнинг 19-банди).

Куйидаги ҳолларда солиқ ҳисоботи солиқ органига тақдим этилмаган деб ҳисобланади, агар унда:

- солиқ тўловчининг идентификация рақами кўрсатилмаган ёки нотўғри кўрсатилган бўлса;
- солиқ даври ва (ёки) солиқ ёки бошқа мажбурий тўлов суммаси кўрсатилмаган бўлса;
- Солиқ кодексининг 43 ва 44-моддаларида солиқ ҳисоботини тузишга доир белгиланган талаблар бузилган бўлса.

Белгиланмаган шаклдаги солиқ ҳисоботи тақдим этилганда солиқ органи у олинган кундан эътиборан 3 кун ичида бу ҳақда солиқ тўловчига ёзма билдириш юборади ва аниқ

фирмулоҳазаларни кўрсатган ҳолда уни маромига етказиш учун қайтаради (Солиқ кодексининг 45-моддаси 10, 11-қисмлари).

Юқорида санаб ўтилган меъёрларга мувофиқ тўланиши лозим бўлган ҚҚС суммаси камайтирилганлиги сабабли солиқ органи уни қабул қилишни рад этмаслиги керак.

Ҳар бир солиқ тўловчи солиқ органларининг қарорлари, улар мансабдор шахсларининг ҳаракатлари ёки ҳаракатсизлиги устидан шикоят бериш учун давлат солиқ хизматининг юқори турувчи органига (юқори турувчи мансабдор шахсига) ёки судга мурожаат қилиш ҳуқуқига эга (Солиқ кодексининг 122-моддаси). Шикоят бериш тартиби Солиқ кодексининг 123–125-моддаларида белгиланган.

Жавобларни «Norma» МЧЖ экспертлари тайёрладилар.

ТАДБИРКОРГА
ХАМНАФАС БЎЛИБ...

«Тошкент-АЭРО» ИБКнинг бир қатор божхона постларида республика-мизда илк маротаба «фройт-офис»-лар ўз фаолиятини бошлади.

«Фронт-офис»лар ташқи иқтисодий фаолият иштирокчиларига божхона юк декларациясини тўлдириш бўйича бепул асосда хизмат кўрсатувчи махсус шахслар гуруҳи бўлиб, улар ҳудудий божхона бошқармалари билан тузилган фукарорлик-хуқуқий шартномаси асосида фаолият кўрсатади.

«Фронт-офис» хизматчилари асосан тадбиркорнинг муружотлари асосида божхона юк декларациясини тўлдириш ва тадбиркорга ўз ваколати доирасида божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларини таништириш билан шугулланади. Бу жараёнда улар божхона назорати зонасига кириш, божхона масалалари бўйича божхона ходимларидан белгиланган тартибда маслаҳат ва маълумотлар олиш кўрсатилади ҳам эгалар.

Содда қилиб айтганда, тадбиркор божхона юк декларациясини тўлдириш учун тўғридан-тўғри «фронт-офис» хизматчиларига муружот қилиб, бу жараёнда зарур бўладиган ҳужжатларни, шунингдек товар кодлари ҳамда божхона қиймати тўғрисида маълумотларни тақдим этса, кифоя. Бунда «фронт-офис» хизматчиси декларацияни электрон дастурда тўлдиради. Сўнгра тадбиркор тайёр декларацияни ўзининг электрон рақамли имзоси билан тасдиқлаган ҳолда тегишли ахборот тизими орқали божхона органларига тақдим қилади.

Биобарин, 2018 йилнинг 1 июлига қадар божхона юк декларацияларини фақатгина тегишли малака аттестатига эга бўлган божхона расмийлаштируви бўйича мутахассисларига тўлдириш ва божхона органларига тақдим қилиш ҳуқуқига эга эди. Бу эса тадбиркорлар божхона брокерлиги идораларига муружот этишга ва бунинг учун озми-кўпми, харажат қилишга мажбур бўлишар эди.

Фронт-офислар фаолиятининг давлат томонидан молиялаштирилиши тадбиркорларимизга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрликнинг намунаси бўлди дейишимиз мумкин.

Анжуманда божхона органлари фаолиятига замонавий ахборот коммуникация технологияларини татбиқ этиш борасида амалга оширилаётган чора-тадбирлар юзасидан ҳам батафсил ахборот берилди.

Ҳозирда юк оқими юқори бўлган 16 та автомобиль ва темир йўл божхона постларида 17 та инспекцион-кўрик мажмуалари ўрнатилган. Жумладан, 2018–2019 йиллар давомида «Чуқурсой техник идора», «Сариосиё», «Хўжадавлат» ва «Бекобод» темир йўл божхона постлари 4 та ИКМ билан жиҳозланди. 2019 йил якунигача яна битта темир йўл божхона постида замонавий ИКМ билан жиҳозлаш юзасидан қурилиш ишлари олиб борилмоқда.

Бундан ташқари, чегара божхона постлари қўл юкларини назорат қилиш учун 39 комплект замонавий рентген аппаратлар билан жиҳозланди.

Янги технологияларни татбиқ этишда инсон танасини сканер қилувчи замонавий сканер қурилмаси синов тарихида Исмоил Каримов номидаги Тошкент халқаро аэропортига ўрнатилди.

Синов натижаларига кўра 7 та ҳолатда қиймати 422,4 млн сўмлик 13 кг заргарлик тилла буюмлари фукарорларнинг тана аъзоларига беркитилган ҳолда олиб ўтиш ҳолатлари аниқланди.

Аҳамиятли жиҳати шундаки, бугунги кунда соҳада 50 дан ортиқ ахборот тизимлари ва 14 та интерактив хизматлар ишга туширилди. Бунинг натижасида ташқи иқтисодий фаолият иштирокчилари томонидан 100 фоиз божхона юк декларациялари электрон кўринишда тақдим этилмоқда.

Эътиборлиси, расмийлаштириш жараёни учун сарфланган вақт ўртacha 2 соатдан 5 дақиқачага қисқартирилди.

Анжуман якунида журналистлар ўзларини қизиқтирган саволларга атрафлича жавоблар олишди.

ДБК Ахборот хизмати.

✓ ХАБАР

Давлат божхона кўмитаси томонидан ваколатли иқтисодий операторлар реестри эълон қилинди. Унга кўра, республикада фаолият кўрсатиб келаётган қуйидаги 5 та тадбиркорлик субъекти мамлакатимиздаги илк ваколатли иқтисодий операторлар мақомига эга бўлди: «Navruz International Corp.» МЧЖ; «United distribution» ХК; «Roodell» МЧЖ; «Zelal tekstil» МЧЖ; «UzCarlsberg» МЧЖ.

ИЛК ВАКОЛАТЛИ ИҚТИСОДИЙ
ОПЕРАТОРЛАР МАЪЛУМ БЎЛДИ

Улар эндиликда «А» тоифасидаги ваколатли иқтисодий операторлар сифатида божхона назоратини амалга оширишдаги махсус соддалаштиришлардан фойдаланади.

Хўш, ваколатли иқтисодий оператор ким?

Ваколатли иқтисодий оператор – божхона операцияларини амалга оширишда соддалаштирилган божхона тартиб-таомилларидан фойдаланиш учун юридик шахсларга бериладиган мақом бўлиб, «А» ва «Б» тоифаларга бўлинади ҳамда тоифасига қараб, уларга махсус соддалаштиришлар — алоҳида божхона операциялари ва божхона назоратини амалга ошириш хусусиятлари кўлланади.

«А» тоифасидаги ваколатли иқтисодий оператор мақоми кўлга киритиш учун тадбиркорлик субъектлари қандай мезонларга мос келиши лозим? Демак,

- божхона органларига муружот қилинганга қадар Ўзбекистон Республикаси Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 174, 175, 176, 177 ва 227-227²⁷-моддаларида назарда тутилган ҳуқуқбузарлик учун юридик шахснинг раҳбари ва бош бухгалтери, шунингдек, ваколатли шахсининг маъмурий жавобгарликка жалб

қилинганлик ҳолатлари мавжуд бўлмаслиги;

- божхона органларига муружот қилинганга қадар сўнгги 5 йил мобайнида юридик шахснинг раҳбари ва бош бухгалтери, шунингдек, ваколатли шахси Жиноят кодексининг 182, 184, 189, 209, 228 ва 246-моддаларида назарда тутилган жиноятлар учун жиноий жавобгарликка тортилган бўлмаслиги;

- солиқлар ва бошқа мажбурий тўловларни, шу жумладан улар бўйича жарима ва пенялар тўлаш юзасидан қарздорлиги бўлмаслиги;

- божхона органларига муружот қилганга қадар камида 3 йил ташқи иқтисодий фаолиятни амалга оширган бўлиши;

- товарларни сақлаш учун омбор сифатида фойдаланишга мўлжалланган (фойдаланиш ёки эгалик қилиш ҳуқуқида) иншоотлар, бинолар (биноларнинг бир қисми) ва (ёки) очик майдончаларга (очик майдончаларнинг бир қисми) эга бўлиши;

- импорт ва (ёки) экспорт қилинган товарларнинг фактура қиймати йилда камида 2 млн АҚШ доллар эквивалентини ташкил қилиши ва сўнгги 12 ой мобайнида камида 100 та импорт ва (ёки) экспорт божхона юк декларацияси расмийлаштирилган бўлиши ёки тўланган божхона тўловларининг суммаси

ЭКИХнинг камида 20 000 баробарини ташкил қилиши ва камида 50 та импорт ва (ёки) экспорт божхона юк декларацияси расмийлаштирилган бўлиши лозим.

Эслайтиб ўтамиз, Президентимизнинг «Божхона маъмуриятининг такомиллаштириш ва Ўзбекистон Республикаси давлат божхона хизмати органлари фаолияти самарадорлигини ошириш бўйича чора-тадбирлар тўғрисида»ги Фармони (24.11.2018 йилдаги ПФ-5582-сон) билан 2019 йил 1 февралдан бошлаб мамлакатимизда инсофли ташқи иқтисодий фаолият иштирокчиларига соддалаштирилган божхона тартиб-таомилларидан фойдаланиш ҳуқуқини тақдим этишни назарда тутувчи халқаро стандартларга мувофиқ ваколатли иқтисодий операторлар институти жорий этилди.

Шу муносабат билан Вазирлар Маҳкамасининг 363-сон қарори билан Ваколатли иқтисодий операторлар тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Ваколатли иқтисодий операторлар реестри Давлат божхона кўмитаси расмий веб-сайтига жойлаштирилди ва доимий равишда янгилаб борилади.

Хусан ТАНГРИЕВ,
ДБК Ахборот хизмати бош инспектори.

✓ ТАШҚИ ИҚТИСОДИЙ ФАОЛИЯТ

МЕВА-САБЗАВОТ: ЧЕТГА ЙЎЛ ОЛИБ

2019 йилнинг ўтган 5 ойда Самарқанд вилояти тадбиркорлари 140,8 млн долларлик маҳсулот экспорт қилишди. Ўтган йилнинг шу даври билан солиштирилганда бу кўрсаткич 26,85 млн АҚШ доллари ёки 23,6 фоизга кўпайган. Худудлар кесимида энг кўп маҳсулотни Самарқанд, Жомбой, Ургут ва Тойлок туманлари сотган.

– 2017 йилда ташкил этилган хўжалигимиз бугун Туркия, Россия, Беларусь, Бирлашган Араб Амириятлари каби ўндан ортиқ давлатлар билан ҳамкорликни йўлга қўйган, – дейди Оқдара туманидаги «Пичоқчи Драй Фрутс» фермер хўжалиги бошлиғи Толибхон Абдужалилов. – Уларга асосан ёнғоқ, куруқ мева ва дуккакли маҳсулотлар экспорт қилинади. 2018 йилда 1 млн 150 минг долларлик маҳсулот сотган бўлсак, бу йил натижани 3 млн долларга етказишни режалаштиряпмиз. Қолаверса, туркиялик ҳамкорларимизнинг 2 млн долларлик сармоёси ёрдамида ёнғоқчилик кластери ташкил этилди. Бунинг учун туман ҳокимлиги томонидан 30 гектар ер майдони ажратилиб, ишлар бошлаб юборилди.

Вилоят тадбиркорлари қурилган мева, пластмасса қурувлар, тухум, болалар тагликлари экспортини ҳам йўлга қўйишди. Бунинг натижасида экспорт географияси Жазаир, Қувайт, Черногория, Кипр, Словакия каби давлатлар ҳисобига кенгайди.

Маҳсулотни ташқи бозорга олиб чиқишда мамлакатимизда экспортёрларга божхона соҳасида берилётган имтиёзлар бош омил бўлаётир. Хусусан, Президентимизнинг «Ўзбекистон Республикасида инвестиция муҳитини тубдан яхшилаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармонига (1.08.2018 йилдаги ПФ-5495-сон) кўра мева-сабзавот маҳсулотларига экспорт контрактларини «Ўзагроэкспорт» АЖ томонидан эълон қилинган нархлардан паст бўлмаган нархлар бўйича тузиш, шунингдек, мева-сабзавот маҳсулотларини экспорт контрактини тузмасдан, «Ўзагроэкспорт» АЖ расмий веб-сайтида қайд этилган нархлардан паст бўлмаган нархлар бўйича инвойс асосида божхона расмийлаштиришдан ўтказиш тартиби бекор қилинган ҳақиқий рағбатга сабаб бўлди.

Самарқанд вилояти божхона бошқармаси
Ахборот хизмати.

✓ БОЖХОНА ТАРТИБ-ТАОМИЛЛАРИ

ХАВФНИ БОШҚАРИШ: «ДАРВОЗАЛАР ЛАНГ ОЧИЛГАН»

Божхона кодексининг 21-моддасида божхона назорати Ўзбекистон Республикасининг қонун ҳужжатлари ва халқаро шартномаларига риоя этилишини таъминлаш учун божхона органлари томонидан амалга ошириладиган, шу жумладан хавфни бошқариш тизими қўлланилган ҳолда амалга ошириладиган чора-тадбирлар мажмуидан иборат эканлиги кўрсатиб ўтилган.

Божхона назорати, одатда, бир томондан, товар ва транспорт воситалари оқимининг кўпайиши ва иккинчи томондан, божхона органларида мавжуд ресурсларнинг чекланганлиги шароитида амалга оширилади. Божхона назоратини амалга оширишда божхона органлари танлаб текшириш тамойилидан келиб чиқиб, республика божхона қонунчилигига риоя этишни таъминлаш учун етарли бўлган божхона назоратининг шакллари билан чекланишлари керак бўлади.

Божхона назорати шакллари танлашда хавфни бошқариш тизими қўлланилади. Хавф тушунчаси остида божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилмаслик эҳтимолининг даражаси тушунилади.

Хавфни бошқариш – бу замонавий божхона назорати шакллари асосий тамойилидир. Ушбу шакл божхона назорати самарадорлигини камайтирмасдан, божхона органларининг ресурсларидан мақбул фойдаланиш имконини беради, шу билан бирга, кўпчилик ташқи иқтисодий фаолият қатнашчиларини орқикча бюрократик назоратдан озод қилади.

Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда туризмни ривожлантиришга жуда катта эътибор қаратилаётгани сир эмас. Бу йўналишдаги савий-ҳаракатлар натижасида меъёрий-ҳуқуқий база тақомиллашиб бормоқда, тарихий

обидаларимиз тикланмоқда, хорижда мамлакатимизнинг туристик салоҳияти тарғиб қилинмоқда, визасиз режимлар жорий қилинмоқда. Шу билан бирга, туризмга йўналтирилган ҳунармандчилик тақомиллашмоқда, меҳмонхоналар қурилоқда, ҳалол стандартлари жорий этилмоқда ва ҳаво транспортининг йўл чипталари нархлари пасайтирилмоқда. Бу эса мамлакатимизга сайёҳлар оқимининг орттишига олиб келмоқда.

Божхона расмийлаштируви шартларини умумқабул қилинган жаҳон стандартларига мослаштириш, божхона жараёнлари ва расмийчилигини соддалаштириш ҳамда божхона чегарасини кесиб ўтаётган жисмоний шахсларга энгиллик яратиш мақсадида қабул қилинган Президент қарори билан жисмоний шахслар томонидан товарларни республикага божхона тўловларини тўламасдан олиб кириш меъёрлари ўрнатилди. Шунингдек, чегарадош мамлакатлар билан дўстона алоқалар ўрнатиш ва аҳолига қулайликлар яратиш мақсадида янги чегара божхона постлари очилди ва очилмоқда. Оқибатда чегара божхона постлари орқали товарлар олиб ўтаётган жисмоний шахслар оқими кескин ортиб кетди.

2018 йил 1 январдан бошлаб Ўзбекистон халқаро аэропортларида

жисмоний шахсларни ўтказишнинг икки йўлакли тизими – «яшил» ва «қизил» йўлақлар жорий этилган бўлса, 2021 йил 1 январдан бошлаб бу тартиб божхона чегараси орқали автомобиль ва темир йўл ўтказиш пунктларида ҳам қучга киради.

Ана шундай «дарвозалар кенг очилган» бир шароитда хавфни бошқариш тизимини қўллаш кўпгина жисмоний шахсларнинг вақтини тежаган ва божхона ресурсларини минимал фойдаланган ҳолда қондабузарликларни аниқлаш самарадорлигини оширишга ёрдам беради.

Бундай натижаларга эришиш мақсадида Президентимизнинг «Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона хизмати органлари фаолиятини тубдан тақомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони (12.04.2018 йилдаги ПФ-5414-сон) билан ДБҚ Марказий аппаратида Хавфларни мониторинг қилиш ва баҳолаш бошқармаси ташкил этилганини қайд этиш мумкин.

Ўртимизда хавфни бошқариш тизими жорий қилинганига кўп бўлгани йўқ. Шундай бўлса-да, унинг самараси бутун кўзга яққол ташланмоқда: божхона чегараси орқали ўтаётганларнинг қимматли вақти тежалмоқда, чегарада ҳаракатланувчилар божхонага оид қонун ҳужжатларини бузмасликка рағбатлантирилмоқда, хорижий сайёҳлар, тадбиркор ва инвесторлар учун мамлакатимиз жозибадорлиги янада оширилмоқда, давлатимиз ғазнаси янада бойимоқда. Бир сўз билан айтганда, қонунга итоткорлар учун мамлакатимиз дарвозаларининг доимий очиклиги таъминланмоқда.

А.СҮЮНОВ,

ДБҚ Божхона институти Божхона иши факультети бошлиғи, божхона хизмати полковниги,

А.УЗОҚОВ,

ДБҚ Божхона институти Махсус фанлар кафедраси катта ўқитувчиси, божхона хизмати подполковниги.

✓ ИЛЛАТГА ҚАРШИ КУРАШИБ

1 ТОННАДАН ЗИЁД «ГИЁҲ» ЙЎҚ ҚИЛИНДИ

Пойтахтимизнинг Сергели туманидаги заводлардан бирида республика ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари томонидан ноқонуний муомаладан мусодара қилинган гиёҳвандлик моддаларининг навбатдаги туркуми йўқ қилинди.

Тадбир аввалида халқаро ташкилотлар, дипломатик корпус вакиллари ва ОАВ ходимлари иштирокида брифинг бўлиб ўтди. Тақдим этилган маълумотларга кўра, Ўзбекистондаги нарковазиятга салбий таъсир кўрсатаётган асосий омил – қўшни Афғонистоннинг ҳанузгача гиёҳвандлик воси-

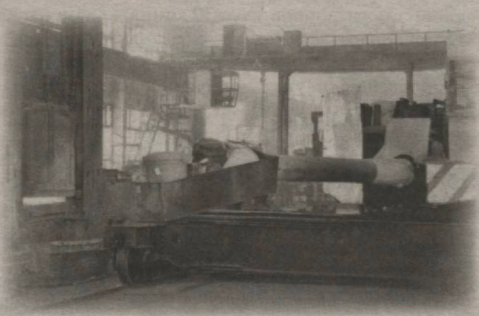
таларини етиштириш бўйича жаҳонда биринчи ўринларда турганидир. Таҳлилларга кўра, бу ерда 2018 йилда 6 400 тонна опий етиштирилган.

Ўзбекистонда 2018 йилда гиёҳвандлик воситаларининг ноқонуний айланиши билан боғлиқ 4 779 та жиноят фош этилган. Натижада 1 тонна 172 кг дан ортик наркотик моддалар мусодара қилинган.

Брифингдан сўнг кенг жамоатчилик гувоҳлигида 1 тоннадан ортик наркотиклар ёқиб юборилди.

Хусан ТАНГРИЕВ,

ДБҚ Ахборот хизмати бош инспектори.

<p>СОЛИК & БОЖХОНА ХАБАРЛАРИ</p> <p>Молиявий-иқтисодий, ахборот-ҳуқуқий газета</p> <p>ТАЪСИСЧИ «Norma» МЧЖ</p> <p>Газета 2018 йил 12 июнда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида рўйхатга олинган. Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 0040. Хафтада бир марта сешанба кунлари чиқади.</p>	<p>Бош муҳаррир Фарход Собирович ҚУРБОНБОЕВ</p> <p>Наشر учун масъул – бош муҳаррир ўринбосари, масъул котиб Надир Носирович АЛИМОВ</p>	<p>Адабий муҳаррир Зулфия Саидмуратовна РАҲИМБЕКОВА</p> <p>Саҳифаловчи Наталья БАРАНОВА</p>	<p>МАНЗИЛИМИЗ: 100105, Тошкент ш., Миробод тумани, Талимаржон кўч., 1/1. ТЕЛЕФОН/ФАКС Тахририят: (71) 200-00-90; E-mail: sbx@norma.uz, gazeta@norma.uz, web: norma.uz</p>	<p>Обуна, газеталар, китоблар, газеталарнинг электрон версияларини етказиб бериш ва харид қилиш масалалари бўйича (71) 200-00-30; «Norma» АҚТ бўйича – (71) 200-00-90; рекламани жойлаштириш бўйича (71) 283-32-31, 283-36-32 телефон рақамларига мурожаат қилиш мумкин.</p> <p>Газета нашри – «ТОPRINT» МЧЖнинг компьютер базасида терилди ва саҳифаланди. Нашр кўрсаткичлари: «СБХ» – 186, «НТВ» – 165. Қўғоз бичими – А3. Ҳажми – 4 босма табақ, Баҳорчи келишилган нарҳда. Букортма г-715. Адади 800. Газета 2019 йил 28 июнь соат 18.00 да топширилди.</p>
---	--	---	---	---